కొని వెళ్లుటకు వీలులేకపోయెను. గవర్నరు నన్ను మర్యాద చేసి, తన పుస్తకము లన్నియు నాకు జూపించెను. కొంతవఱకు పుస్తకములు, గ్రంథకర్తలనుగుఱించి మేము ముచ్చటించితిమి. నన్ను గౌరవించి, నాతో మాటలాడిన వారిలో నితఁడు రెండవ గవర్నరు. ఇట్టిసన్మానము నావంటి దీనుల కెంతమనోల్లాసముగ నుండు?" నని యతఁడు వ్రాసెను.

బెంజమిను, కాలిన్సు, లిరువురు బయలుదేరి ఫిలడల్ఫియాకు పోయిరి. వెర్ననుకు రావలసిన సొమ్మును మార్గములో బెంజమిను వసూలుచేసెను. కాలిన్సు, దురావరి కర్చుదారుఁడై నందున, నతని నిమిత్తము కొంతయు తనవిషయమున కొంతయు ఈ ధనములోనుండి బెంజమిను వ్యయపఱుపవలసి వచ్చెను.

ఈ కాలమందు, డెలవేరు నదిమీఁద ప్రయాణముఁ జేయు నపుడు జరిగిన విశేషమును, మరి సం॥ 53 - రములయిన పిదప, శాస్త్రజ్ఞుఁడైన 'ప్రీస్ట్లి'తో బెంజమిను చెప్పెను. దీనిని "ప్రపంచమునందలి యన్నియవస్థలు తద్ధర్మానుసారముగ నొడుదొడుకులు గలవి. మనుజులు ప్రస్తుతావస్థసంబంధ దుఃఖము లనుభవించుచు తాము కోరు అవస్థలలో నెట్టి శ్రమలుండునో తెలియనేరరు" అను నీతివాక్యమును ముచ్చటించు సందర్భమున చెప్పెను.

"డెలవేరు నదిమీఁద దిగువగ వెళ్లుచున్న నొకపడవలో నేను పోవుచుంటిని. గాలిలేనందున పడవను గట్టివేయవలసి వచ్చెను. పడవమీఁద నెండనిప్పులు కురియుచుండెను. అందులోని వారి నెవరిని నేనెఱుఁగను. పడవలో నుండుటకు గష్టముగ నుండెను. ఒడ్డుననేదో పచ్చికబయలువలె నొకటి నాకుఁ గనబడెను. దాని మధ్య నొక వృక్షమును జూచితిని. పడవ నడచువఱకు, చెట్టునీడకుఁబోయి పుస్తకమును జదువుకొనవలె నని కోరి, పడవయధికారి నడిగితిని. వాఁడు సమ్మతించినందున, నేనొడ్డున చేర్పఁబడితిని. ఈ ప్రదేశము చాలభాగము చిత్తడి నేల యగుటవలన, మోకాలుబంటి బురదలో దిగఁబడి, కష్టముతోఁ జెట్టుచేరితిని. ఇక్కడ నైదునిమిషముల కాలమైన వ్యయము కాకమునుపే, వందలకొలఁది దోమలువచ్చి, నా కాళ్లు, చేతులు, ముఖమును గఱచివేసినవి. అక్కడినుండి తిరిగి, యొడ్డునకువచ్చి, తెప్పమీఁద దాఁటి, పడవలోనికిఁ బోతిని. ఎండబాధ భరింపవలసివచ్చెను. ఇతరుల పరిహాసమునకుఁ బాలయితిని. సంసారములోఁ దీనింబోలిన విషయము లనేకములు నాకు దృగ్గోచరము లయినవి"

తండ్రి వ్రాసియిచ్చిన యుత్తరమును బెంజమిను గవర్నరు కీతునకు కనపఱచెను. పట్టినపట్టు విడువక, బెంజమినును పనిలోఁ బ్రవేశపెట్టుటకు గవర్న రుపగమించెను. "నీతండ్రి వివే

కముగ నడవలేదు. అతని వలెనే బాగులేదు. మనుజులలోఁ జాల వ్యత్యాసముగలదు. ఈడుతో విచక్షణరాదు. యౌవన పురుషులు విచక్షణలేక యుండరు. నిన్ను పనిలోఁ బెట్టుట కతని కిష్టములేదు గనుక నేనట్లు చేసెదను. ఇంగ్లాండునుండి తెప్పింప వలసిన వస్తువులను పట్టీ వ్రాసియిమ్ము. నేను వానిని దెప్పించి నీకిచ్చెదను. నీకు డబ్బుకలిగినపుడు, ఆఋణమును దీర్పవచ్చును. ఈ గ్రామములోఁ దెలివిగల ముద్రకుఁ డొకఁడుండవలయును. అది తప్పదు. నీవాపనిని బాగుగ నెరవేర్చెదవని నా నమ్మకము" అని గవర్నరుచెప్పెను. ఈ మాటలను విశ్వసించి, యుత్సహించి, కావలసినవస్తువులను నూరుకాసులు విలువగునటులు పట్టీ వ్రాసి బెంజమిను గవర్నరు చేతికిచ్చెను. ఈ జాబితాను గవర్నరు పుచ్చుకొని, బెంజమిను స్వయముగ నింగ్లాండు వెళ్లి కావలసినవస్తువుల నెంచుకొని వానిని కొనుట మంచిదని యతనితోఁజెప్పెను. "ఇంతియకాదు. ఒకపర్యాయము నీ వక్కడికి వెళ్లిన, నలుగురు ముద్రాక్షర శాలాధికారులతోను, పుస్తకముల దుకాణదారులతోను సహవాసముఁజేయుటకు నీ కవకాశము గలుగును" అని గవర్నరు చెప్పినమాటను బెంజమిను విని, పరమ సంతోషమును లోలోపునబొంది, వెంటనే సమ్మతించినందున, "నీ సమ్మతము బాగుగనున్నది. వెంటనే ప్రయాణ మగుము. ఓడకప్తాను 'అనిస్సు'తోఁగలిసి, వెళ్లుమని" గవర్నరు నుడి

వెను. ఈ యోడ ప్రతి రేవును దాఁటుచు సంవత్సరమున కొక పర్యాయము, ఫిలడల్ఫియానుండి బయలుదేరి లండనుపట్టణమునకుఁ బోవుట వాడుకయై యున్నది.

ఓడ బయలుదేరుటకు కొన్నినెలలు కాలమున్నందున బెంజమిను [illegible]రిబాగులవాఁడైన గవర్నరుకు పనులుచేయుచు, తమ్ముయుభయులకు జరిగిన మీమాంస యెవరికిని చెప్పక కాలము గడుపు చుండెను. అందుచేత, నీ గవర్నరు డాంబికములు, యప్రామాణికములు, వ్యర్థము లైన మాటలను జెప్పి జనరంజకమును గోరువాఁడని, బెంజమినుతోఁ జెప్పుట కవకాశ మెవరికిని గలుగలేదు. అతని మాటలను నిండుగ విశ్వసించి, సుఖముగ నాగామిచింతతో ననేక నెలలు గడిపెను. ఓడకు నిరీక్షించుచు, ఏ మాసముల నీ చింతతో గడిపెనో, యామాసము లీయనకు సంతోషాస్పదము లయినవి యని బెంజమినుకుఁ దోఁచెను. ఆశానుకూలసుహృదైశ్వర్యయావనోపేతుఁడై, స్వమోహాంగీకారమోహినీలాలిత నిర్భరచేతస్కుఁడై, కాలమును బనులలో నెమ్మదిగ నడిపి, దినములు పండుగలవలె బెంజమిను వెళ్లబుచ్చెను.

ఎంత నెమ్మదిగఁ గాలమును వెళ్లబుచ్చుట కభిలషించినను, మధ్యమధ్య గొన్ని యవాంతరములు వచ్చుచుండును. జాను కాలిన్సు, సోమరియై, పనిపాటలు చేయక, బెంజమిను బనలోఁ

జేరి, వాని డబ్బును పుచ్చుకొనుచు, పనిలోఁ బ్రవేశించి ఋణమును దీర్చెదనని చెప్పుచు, శరీరముపైని స్మారకము పోవునటులు దప్పత్రాగుచుండెను. ఒకనాఁడు, వీరిరువురును, మరి కొందఱును గలిసి విహారార్థము పడవనెక్కి నదిమీఁదఁ బ్రయాణమయిరి. వారొండొండ పడవను గడపుచుండిరి. [illegible] కాలిన్సు పడవగడపవలసివచ్చెను. అతను పడవను గడ[illegible] మూర్ఛించెను. అందుపైని స్నేహితు లిరువురు గలహిం[illegible]పోట్లాడినందున, నీఁత నేర్చినవాఁడని తెలిసి, బెంజమి నితనిని నీటిలోనికిఁ బడఁద్రోసి, కడమవారితోఁ బడవను గడపుకొని పోయెను. ఈఁదుకొని పడవదగ్గిఱకుకాలిన్సు వచ్చినను, పడవను గడపుట కిష్టపడిన లోనికి రానిచ్చెద మని వీరు చెప్ప, వాఁడుగడప నని బదులు చెప్పినందున, పడవను దోసికొని దూరముగ వీరు వెళ్లిపోయిరి. కాలిన్సు మంచి పడెను. ఈఁదుటచే బడలినవానిని కరుణించి, పడవలోనికి వారు లాగుకొనిరి. అనంతర మంద రాగట్టుజేరి, స్వగృహములకు వెళ్లిరి. తరువాత స్నేహితు లిరువురు సఖ్యతగ నుండలేదు.

ఎక్కడనున్నను, బెంజమినునుబోలిన సాధువు లితరులను స్నేహముఁ జేసికొనకయుండరు. ఇప్పుడితనికి మువ్వురుస్నేహితులుగలరు; ఇతనివలె, సారసారపక్షముగ నున్నవారు. కొంచెము నడవడిలో భేదమున్నను, గ్రంథావలోకనాసక్తి వీరిని దగ్గఱకుఁ

జేర్చెను. ఆస్బోర్ను, రాల్ఫు, బెంజమిను, వీరుముగ్వురు పద్యకావ్యములయం దభిరుచికలవారు. కనుకనే, చాటుపద్యములను వీరు చెప్పుచువచ్చిరి. ''ఆదివారములనాఁడు, విహారార్థ మేటిగట్టునఁబోవుచు, మేమొకరికొకరు చదువుచు, చదివినదానిని విమర్శించుచుంటిమి'' అని బెంజమిను వ్రాసెను.

ఈ కాలములోనె, బెంజమిను కన్యకరీడుల కన్యోన్యానురాగము బలసెను. ఆరోజులలో, కన్యకను తన కను రాగాస్పదుఁడైన పురుషుని వివాహమాడనీయక, పరునకిచ్చు స్వాతంత్ర్యము తండ్రికి గల దైనను, దీనినంతగఁ దం(డ్రులు బాటించుచుండలేదు. బెంజమిను లండనుకు బయలుదేరి వెళ్లుటకు రెండు నెలలు పూర్వమే, జానురీడు లోకాంతరగతుఁ డయ్యెను. ముందుకు తాను ముద్రాశాలాధ్యక్షుఁడు కాఁగలనని 'గృహిణిరీడు' తోఁ జెప్పి, తన కామెకూఁతురునందుగల ప్రేమను బెంజమిను సూచించెను. ఆమె, బుద్ధిమంతురాలుగాన, నితనిమాటలను విని, సంబంధమున కొప్పుకొని, వధూవరులు 19 సంవత్సరములు పూర్తిగ నిండలేనివారగుటవలనను, ఇతను ప్రయాణోన్ముఖుఁడై యుండుటవలనను నాసమయము మంచిదికాదని చెప్పెను. అందువలన, లండనుకు వెళ్లి, తిరిగివచ్చి, పనిలో నిలుకడను బొందువఱకు బెంజమిను నిరీక్షింపవలసి వచ్చెను. 'తల్లిరీడు'తో నిటులు నిర్ణయించుకొని, బెంజమిను 'కన్యకరీడు'

లు మాటలాడునపుడు, తమయన్యోన్యానురాగము లొకరి కొకరు వెల్లడిచేసికొని, బద్ధులయిరి.

ఇంతలో గ్రీష్మము గడచెను. శరదృతువు అంతము గావచ్చెను. లండనుకుఁబోవు యోడ సిద్ధముగనుండెను. అది బయలుదేరు రోజు సమీపించెను. ఆశఁజూపుచు, లండనులో నున్న తన స్నేహితులకు యోగ్యతా పత్రికల నిచ్చెదనని చెప్పుచు, ప్రతిరోజున తనయింటికి రమ్మనుచు, బెంజమినును గవర్నరు త్రిప్పుచుండెను. బయలుదేరు రోజునకూడ యోగ్యతా పత్రికల నియ్యక, 'న్యూకాసిలు' పట్టణపు రేవుకు వచ్చు నరికి పనిమీఁద తానక్కడికివచ్చి యోగ్యతాపత్రికల నిచ్చెదనని చెప్పి, బెంజమినును గవర్నరు పంపివేసెను. బెంజమిను పడవ నెక్కెను. లంగరెత్తిరి. ఓడనడవసాగెను. అందులో జేమ్సు రాల్ఫు', బెంజమినుకు ప్రత్యక్షమయ్యెను. భార్యాపుత్రాదుల విడనాడి, కీర్తిసంపదలను బొందుటకు లండనుకు రాల్ఫు పోవుచుండెను.

ఓడ న్యూకాసిలు రేవులో లంగరు దించెను. గవర్నరును దర్శించుటకు బెంజమిను వెళ్లెనుగాని, వానిదర్శనము కాలేదు. అతనికార్యదర్శి వచ్చి, పనితొందరలో నుండుటచే గవర్నరును జూచుటకు బెంజమినుకు వీలుపడ దనియు, ఇతనికి కావలసిన యోగ్యతాపత్రికలను వెనుకనుండి గవర్నరు పంపుననియుఁజెప్పి

సంపున చేయుటకేమియు తోఁచలేదుగాని, మనస్సులో అపనమ్మ
కము మాత్రము బెంజమినుకుఁ బుట్టలేదు. బెంజమిను యోడ
లోనికి వచ్చిచేరెను. అంతలోనె, గవర్నరుపంపిన యుత్తర
ములను బట్టుకొని, తట్టుమీఁదికి కర్నలు ఫ్రెంచివచ్చెను. వానిని
కప్తానుకు ఫ్రెంచియిచ్చివేసెను. తనయుత్తరములనియ్యవలసినదని
కప్తానును బెంజమి నడుగ, ఇంగ్లాండు వెళ్లులోపున నుత్తర
ములను సంచిలోనుంచి తీసికొనవచ్చునని కప్తానుచెప్పెను.

నవంబరు తే 10 ది నాఁడు, యోడ సముద్రముమీఁద
బోవుచుండెను. చాల కష్టదినములు యాత్రకుఁ బట్టియుండెను.
సంచివిప్పి యుత్తరములఁ జూడఁగ, నందులోఁ గొన్నియుత్తర
ములపైని బెంజమిను విలాసము వ్రాయఁబడియుండెను. వానిలో
నొకటి, రాజుగారి ముద్రాశాలాధ్యక్షునకు, మరియొకటి పుస్తక
ముల దుకాణదారునకు, చిరునామా వ్రాయఁబడియుండెను. ఇవి
తనవియే యని బెంజమిను తలంచెను.

డిశంబరు తే 24 ది నాఁటికి, లండనుపట్టణపు రేవులో
నోడ లంగరు వేసెను. ఉత్తరమును పట్టుకొని, వెంటనే బెంజ
మిను దుకాణదారునియొద్దకు వెళ్లి, గవర్నరు కీతువ్రాసిపంపిన
లేఖను, వానిచేతిలోఁబెట్టెను. గవర్నరు కీతు పేరు వినినతోడనే,
"అతనెవరో నేనెఱుఁగనే" అని దుకాణదారుఁడు చెప్పి, యుత్తర
మును విప్పి చదువుకొని, "ఇది, 'రిడిల్సు'డను అను వాఁడువ్రాసిన

యుత్తరము. వీఁడు దుర్మార్గుఁడని కొద్దిరోజులక్రిందట నేను విని యుంటిని. వీనితో నాకేమిపని? వీని యుత్తరములను జూచుట యేల?" అని కోపగించి, యుత్తరము పారవైచి, తన ఖాతాదారునికిఁ గావలసిన వస్తువుల నిచ్చుటకు దుకాణదారుఁడు వెళ్లెను.

మిగిలిన యుత్తరములు గవర్నరు వ్రాయనటులు బెంజమినుకుఁ దోఁచెను. ఇన్నిరోజులకు గవర్నరుయొక్క సౌజన్యతను సందేహించి, యోడలోఁ బరిచయము గలిగిన "డెనుహాము" తో సకృచ్ఛముగ నీ సంగతిని బెంజమిను చెప్పెను. క్షణములో సంగతిని గ్రహించి, గవర్నరు బెంజమిను విషయమై యెవరికి నుత్తరములు వ్రాసియుండఁడనియు, గవర్నరుమాట లవిశ్వాసనీయములనియు, గవర్నరుకుఁ బరపతిలేదనియు బెంజమినుతో 'డెనుహాము' చెప్పెను. మనోధైర్యముచెడినవాఁడై, డబ్బు లేదని బెంజమిను డెనుహాముతోఁజెప్ప, "ఇక్కడి ముద్రకులతోఁగలిసి పనిచేసిన, నీవు లాభమును బొందఁగలవు. అమెరికాకుపోయి స్వతంత్రముగఁ బనిచేయుటకు సమర్థుఁడ వగుదువు" అని డెనుహాము బెంజమినునకు సలహాయిచ్చెను.

రెట్టించిన యధైర్యమును గలిగించుటకు, రాల్ఫు లండనులోనె యుండిపోయెద నని బెంజమినుతోఁ జెప్పెను. రాల్ఫు డబ్బులేనివాఁడనియు, కాసిచ్చి సహాయముఁజేయు స్నేహి

తుఁడు తాను దప్ప మరియెవరు నతని కింగ్లాండులో లేరనియు బెంజమినుకుఁ దెలియును.

గవర్నరు చేసిన ఈ సహింపరాని పితలాటకమును గుఱించి, బెంజమిను వ్రాసిన యాక్షేపణ న్యాయముగ శ్లాఘింపఁబడి యున్నది. "అజ్ఞానులైన బీదకుఱ్ఱవాండ్రను నిర్హేతుకముగ మోసపుచ్చి వారియెడల కపటముగ ప్రవర్తించిన గవర్నరెట్టి వాఁడని యూహింపవచ్చును? అట్లుచేయుట, మొదటినుండి యతని కలవాటుగ నున్నది. అందఱను సంతోషపెట్టవలె నని యభిలషించి, వారి కిచ్చుటకేమియు సొమ్ములేక, వారికి యాశ మాత్రము గవర్నరు చూపించుచుండెను. ఇంతకుతప్ప, మిగిలిన విషయములలో వివేకమును, చురుకుదనమును కలిగి, మంచి లేకరియై, ప్రజలను బాగుగ పరిపాలించువాఁడు," అని బెంజమిను వ్రాసెను.

అయిదవ ప్రకరణము.

లండనులోని యనుభవములు.

వయస్సులోనున్న బెంజమిను రాల్ఫు ఇరువురు వారమునకు మూఁడుసావ్యము లద్దె నిచ్చుటకు నిర్ణయించుకొని, 'లిటిలు బ్రిటను' వీధిలో నొక బసను బుచ్చుకొనిరి. వీరొకరి నొకరు విడువలేకయుండిరి; బెంజమినుచేఁ బోషింపఁబడుచున్నందున, నితనిని విడుచుటకు రాల్ఫునకు వీలు లేకపోయెను. తనకంటె తక్కువ వాఁడైనను, స్వారస్యముగ మాటలాడువాఁడని రాల్ఫును బెంజమిను ప్రేమించుచుండెను. సం॥ 50-రములు గడచిన పిదప, రాల్ఫును బోలిన రసికుని చూచి యెఱుఁగ నని బెంజమిను చెప్పెను. బెంజమిను నెమ్మది గలవాఁడును, మాటలలో వెనుకదీయువాఁడును. గాంభీర్యముతోఁదనపనినిఁ జూచుకొనువాఁడును, చూచుట కింపైన వాఁడును; పెద్దపిన్న తారతమ్యముకలవాఁడై, మాటల నేర్పుగలిగి, లౌకిక వ్యాపారాభివృద్ధిని గోరువాఁడు రాల్ఫు. వీలయినచో వీరిరువురిలో, రాల్ఫే గొప్పవాఁడగు నని వీరినిఁ జూచినవారు చెప్పియుందురు.

రాల్ఫు వద్దలేని రెండువిశేషములు బెంజమినునకు కలవు. అవి సర్వసాధారణములయినను, బెంజమిను కప్పటికి శ్రేయోదాయకము లయ్యెను. పదికాసులసొమ్ము, చేతిలోని పని— యీ రెండును బెంజమినునకు కలవు. వారమునకు పాతికరూప్యముల సొమ్మును గలిగించు శక్తిగల పనిని బెంజమిను నేర్చియుండెను. విలంబముగాని, కష్టముగాని లేకయే, యిదివఱకే పదుగురు పనివాండ్రున్నను, 'పామరు' కంపెనీలో బెంజమినునకుఁ బని దొరికెను. అతివేగముగ నక్షరములను గూర్చుటయందు బెంజమిను సమర్థత కలవాఁడు. పనిలోఁ బ్రవేశించుటకు రాల్ఫుచేసిన ప్రయత్నములన్నియు వృథయాయెను. అందుచే, బెంజమిను పోషితవర్గములో నతఁడుండెను. దరిదాపుగ నొక సంవత్సరము కంపెనీలో బనిచేసి, మంచివేతనములను సంపాదించి, వానిని బెంజమిను వ్యయము జేయుచుండెను.

ఇప్పుడు బెంజమిను జీవితకాలములో జరిగిన యంశ మొకటి వినఁదగి యున్నది. గత శతాబ్దములో జన సమ్మతమై, 'వలాస్టను' చే వ్రాయఁబడిన 'ప్రకృతిమతవర్ణన' యను గ్రంథ రాజమును ముద్రించుటకు బెంజమిను అక్షరములను కూర్చుచుండెను. జీవహత్య, దొంగతనము, వ్యభిచారము—వీనిని నిషేధములని ధర్మశాస్త్రములు శాసింపకపోయియుండినను వీని నుపచరించుట అకర్తవ్యమని భావించుటయే గ్రంథకర్త

యొక్క ముఖ్యాభిప్రాయము. ఇట్టి మనోహరమైన గ్రంథము, బలవద్విరోధము లగు బత్యూహాలను బెంజమినుకుఁ గలిగించెను. ఆ గ్రంథమును ఖండించుచు, నిత నొక ముప్పదిరెండు పుటల పుస్తకమును వ్రాసెను. ఈ గ్రంథమును వ్రాయుట వలన, బెంజమిను గొప్పవాఁడయ్యెను. దీని ప్రతియొకటి, రణ వైద్యుఁడైన 'లయన్సు' చూచి చదివి సంతసించి, దీనికర్తను వెతకుచు వచ్చి, కని, గౌరవముగ బెంజమినును పలకరించెను. "మానుషాభిప్రాయములు బుద్ధిప్రమాదరాహిత్యము"లను గ్రంథమును లయన్సువ్రాసెను. ఇత నాకాలపు (Sceptics) సంశయాళువుల పరిచయము గలవాఁడు. "సారంగములకథ" యను గ్రంథమునువ్రాసి, "సంశయాళువుల సంఘమున" కధ్యక్షుఁడై యుండిన "డాక్టరు మాండవిలు" దర్శనము బెంజమినుకు లయన్సుచేయించెను. వైద్యుఁడు, పదార్థవిజ్ఞాన శాస్త్రవేత్తయు, గణితశాస్త్రజ్ఞుఁడు, రాజపోషిత సంఘము (Royal Society) లోనివాఁడు, సర్ ఐజాకున్యూటనుకు స్నేహితుఁడును, అయిన డాక్టరు పెంబర్టనుగారి దర్శనము బెంజమినుచేసెను. సహ్రసమాస వృద్ధై, దుర్బలుఁడైన న్యూటనును దర్శించుటకు బెంజమినుకు వీలులేకపోయెను. "ఆంగ్లేయ చిత్రవస్తు ప్రదర్శన శాలా" స్థాపకుఁడు, సృష్టి వైచిత్ర్యసంపాదకుఁడు (Antiquarian) నయిన, సర్ హాన్సుస్లోను గారి పరిచయ మీ కాల

ములోని బెంజమినునకుఁ గలిగెను. "ఆస్బెస్టాసు" అను చిత్రవస్తువు నమెరికానుండి బెంజమిను తెచ్చెను. దానిని జూచుటకు స్లోనుగా రితనిబసకువచ్చి, కొంతవఱకు ముచ్చటించి, తగిన వెలనిచ్చి, దానిని బుచ్చుకొని, నితనిని తన గృహామునకుఁ దోడుకొనిపోయి, యక్కడనుండు వైచిత్ర్యములను బెంజమినునకు జూపించెను.

ప్రస్తుతముకంటె నధికముగ ధనమును గూడబెట్టవలయునని కోరి 'పామరు' కంపెనీలో పనిమాని, 'వాట్సను' కంపెనీలోఁ బనిని బెంజమిను స్వీకరించెను. ఇందులోఁ బనిజేయువా రందఱు త్రాగుబోతులుగాన, 'ఉదకపానీని' అని బెంజమినుకు మాఱుపేరిడిరి. హెచ్చరికను పుట్టించు మంచి మద్యమును త్రాగు తమకంటె, నీరుత్రాగి దృఢముగనుండు బెంజమిను జూచి వా రాశ్చర్యమును బొందిరి. "నాతోఁబనిచేయువాఁ డొకఁడుదయమున నొక పైంటు, భోజనకాలమున నొకపైంటు, తదుపరి మఱియొకటి, మధ్యాహ్నకాల భోజముచేయునపు డొకటి, సాయంసమయమున నొకటి, పని ముగిసిన పిదప మఱియొక పైంటు—ఈ విధమున మద్యపానముచేయుట కలదు. అట్లు పుచ్చుకొనినగాని పనిజేయుటకు సామర్థ్యముండదని వానియభిప్రాయము...ప్రతిశనివారము రాత్రి ౪,4 రూప్యములు సారాయి నమ్మువానికితఁ డిచ్చుచుండెను. ఈ ఖర్చు నాకులేదు" అని

బెంజమిను వ్రాసెను. అనేకు లితనిని జూచి మద్యపానమును విడి చిపెట్టిరి. మద్యముకన్న గంజి నీరు శ్రేష్ఠమని యాంగ్లేయులకు బెంజమిను నమ్మకము పుట్టించినందున జీవదృష్టాంతముయొక్క మహిమ యేమని జెప్పవచ్చు? మద్యపానము విడుచుటవలన, వ్యయము తగ్గుటయేకాక, బుద్ధినిర్మలముగ నుండును. "దిన మంతయు మద్యమును బుచ్చుకొనువారు, సొమ్ములేక, దుకాణములో పరపతిని బోఁగొట్టుకొనినందున, వారికి నేను సొమ్మ నియ్యవలసి వచ్చుచుండెను" అని బెంజమిను వ్రాసెను.

ఇటు లందరిని సురాపానవిముఖులుగఁజేసి, ప్రతికూలముల కెదురుగ నడిచి, ముద్రాక్షరశాలలోని కొన్ని నిబంధనల నుప యుక్త మగునటులు మార్చెను. అక్షరములను గూర్చుటయందు హస్తలాఘవము చూపి, సతతపరిశ్రమచే యజమానికృపను సంపాదించి, క్రమ క్రమముగ హెచ్చువేతనముల కెక్కి సుగుణ గణ విరాజమానుఁడయి కొంత సంపదైశ్వర్యవముల నందెను.

బెంజమిను ధనమునుకూడ బెట్టవలయునని గృహకృత్యము లను పోణిమితో నిర్వహించుచు వచ్చెను. "డ్యూకువీధి" లో నొక బసను మాటలాడి, వారమునకు సుమారు మూఁడు రూప్యము లిచ్చుట కొప్పుకొని, ముద్రాక్షరశాలకు సమీప

ముగ నుండెను. ఇంటిలో మనుజుని సహాయమావశ్యకమని యెంచి, యిల్లుగలామె తక్కువ సొమ్ముకు బసనిచ్చెను. అంత లో, వారమునకొకరూపాయి యద్దెకు బసదొరుకునని తెలిసి, యక్కడికి పోవుటకు బెంజమిను యత్నించెను. ఇతనియందు గరుణగలిగి, సాయంసమయముల నితని సంభాషణములకు సంతసించి, యితను తన బసనుండి వెళ్లుట కిష్టపడక, రూపాయి యద్దెకొడంబడి, ఆమె తన బసలో బెంజమిను నుంచివేసెను. "ఈ యద్దె నిచ్చుచు లండనులో బసచేసి యుంటి"నని బెంజ మిను వ్రాసెను. వీరిరువు రన్యోన్య మైత్రితోఁ గాలమును గడిపిరి. మాటలును, కథలును చెప్పి, ఆమె బెంజమినుకు సంతో షమును గలిగించుచుండెను. ఆమె వయోవృద్ధ—కాలులే నందున, సాధారణముగ నిల్లువిడిచి బయటకుఁ బోవుటలేదు. దయార్ద్రహృదయురాలు. ఆమె సాంగత్య మితనికి సంతోష మును గలిగించినందున, వీలు లేదని చెప్పక యామె పిలిచి నపుడెల్ల మాటలాడుటకు బెంజమిను వెళ్లుట కలదు.

వాట్సు ముద్రాక్షరశాలలో నితనితోఁ గలిసి పాటుపడు వారలలో 'డేవిడుహాలు' అను వానిని బెంజమిను బాగుగ నెరుగును. ఇతఁడు ఫిలడల్ఫియాలోఁ జాలకాలము బెంజమి నుతో సహకారియై యుండెను. 'వైగేటు' అను మఱియొకనిని

సహిత మితఁడెఱుఁగును. ఇతఁడు బాగుగఁ జదువుకొనినవాఁడు. ఇతనికిని, ఇతని స్నేహితునికిని రెండుపాఠములలో బెంజమిను ఈఁత నేర్పెను. బెంజమిను మంచియీఁతగాడు. జలశయన, జలస్తంభన మొదలగు చమత్కారములను నేర్చియుండెను. ఒక పర్యాయము, నాలుగు మైళ్లదూర మితఁడీఁదెను. ఇతని నేర్పునకు, యోపికకు మిగుల ముదమంది, బెంజమినునందు వైగేటు బద్ధానురాగముగలవాఁడై, యీఁతవలన పొట్టపోసికొనుచు, యూరోపాఖండములో సంచరించి వర్తమా యని ఇతఁడు బెంజమినును సలహా యడిగెను.

అమెరికానుండి యోడలోఁ గలిసివచ్చునపుడు కలిగిన పరిచయమును బోగొట్టుకొననందున, బెంజమిను 'డెనుహాము' యొద్దకుఁ బోయి, యీ ప్రయాణము సంగతి వానితో ముచ్చటించెను. అతఁడు విని, ప్రయాణోన్ముఖుఁడైన బెంజమినును విముఖుని జేసెను. పెన్సిలువానియాకు వెళ్లు ఆలోచనఁజేయుమని యతనికి బోధపఱచి, తానుగూడ విశేషవస్తుసామగ్రితో బయలు దేరుచున్నానని డెనుహాము చెప్పెను. ఇతఁడు వర్తకులలో నిష్కళంకగార్హస్థ్యధర్మానుచరుఁడై, వర్తక సంఘమున కదివఱకున్న నిందను బోఁగొట్టి, క్రైస్తవ దేశములయందు దీనికి నామరూపములను దెచ్చిన మహనీయుఁడు. ఇతఁడింగ్లాండుకువచ్చి, బ్రిస్టలు పట్టణమునకు తన కప్పిచ్చిన వారి

వందఱను సమావేశముచేసి, తన ఋణముల సంగతిలో వారు రాజీనామా పడినందు కెంతయు సంతసించెను. ఆ నాఁడు వారికి విందుచేసి, వారి కియ్యవలసిన సొమ్ము అసలు వృద్ధులతో నిత్తఁ డిచ్చివేసెను. తా నమెరికాలో వెళ్లి వ్యాపారమును సాగించు టకుగాను వస్తుసామగ్రి నింగ్లాండులోఁ గొనెను. సంవత్సరమున కేఁబదికాసులు వేతనము పుచ్చుకొని తనకార్యదర్శిగ నుండుమని డెనుహాము బెంజమినును కోరెను. ఇంత కధికముగ బెంజమినుకు సొమ్ము దొరుకుచుండెను. వర్తక వ్యాపారములోఁ గొంత తేఱి పారినపిదప, మరికొన్నిపనులలో బెంజమినును నియోగించు టకు వీలగునని డెనుహాము వానితోఁ జెప్పెను. డెనుహాము యొద్ద పనిచేయుట కతఁ డొప్పుకొనెను.

లండను, అక్కడిజీవనము,—ఈ రెండును బెంజమిను కస హ్యము పుట్టించి యుండెను. ఫిలడల్ఫియాలో నిశ్చింతగ జరిపిన మాసములను అనేకపర్యాయములు జ్ఞప్తికి దెచ్చుకొని, వానిని బెంజమి నభిలషించుచుండెను. కావున ముద్రాక్షర శాలలోని పనిని విడిచి, వస్తుసామగ్రిని కట్టి యోడ కెక్కించెను. మరి కొన్నిరోజులకుగాని యోడ బయలు దేరలేదు.

ప్రయాణమునకు ముందొక రోజున, ఘనతవహించి, కోశాధ్యక్షుఁడైన, సర్ విల్లియంవిండుహాము, వర్తమానము

బంపినందున, వానిని దర్శించుటకు బెంజమిను వెళ్లెను. "నీకీఁత బాగుగ దెలియునని, నీవిద్దఱి కదినేర్పితి వని, నాలుగుమైళ్లీఁదితివనియు వినుచున్నాను. నా కుమారులు ప్రయాణోన్ముఖులయి యున్నారు. వారు వెళ్లుటకు పూర్వమే, నీ వీ విద్యను వారికి నేర్పవలయును" అని బెంజమినును 'విండుహాము' వేఁడుకొనెను. ఇతఁడు ప్రయాణ సన్నద్ధుఁడై నందున, దానికి సమ్మతించుటకు వీలులేకపోయెను. "అమెరికాకు నాప్రయాణము సిద్ధముకాక మునుపు, నాకీ వర్తమానము వచ్చియుండిన, నేను ప్రయాణమును తలపెట్టక, ఇంగ్లాండులో నీఁతవిద్య పాఠశాలను బెట్టియుందు" నని బెంజమిను వ్రాసెను.

ఆఱవ ప్రకరణము.

ఫిలడల్ ఫియాకు తిరుగుదల.

కప్తాను క్లార్కుచే గడపఁబడిన 'బెర్కుషియరు' యోడలో బెంజమిను బయలు దేరెను. జులై తే 21-ది మధ్యాహ్నమున, 'గ్రేవు శెండు' యొద్ద వీరు లంగరువేసిరి. "ఇది పాడుప్రదేశము. ఇక్కడి ప్రజలు మార్గస్థులను మోసపుచ్చుటయే పనిగాఁగల వారలు. వీరియొద్ద వస్తువులను గొని, వారు గోరిన వెలలలో సగము నిచ్చిన, ఇవియు నిజమైన వెలకు రెండింతలుండును. దైవానుగ్రహమున నిక్కడినుండి రేపు బయలుదేరుచున్నార" మని బెంజమిను వ్రాసెను. మరునాఁడు బయలుదేరి, పోర్ట్సుమతు రేవులో లంగరు వేసిరి. ఓడల గమ్యస్థానముఁ (harbour) జూచుటకు కప్తాను, డెనుహాము, ఇతని లేకరి, ముగ్గురు నోడ దిగి పట్టణములోనికి వెళ్లిరి. అనేకదినములవఱకు యోడ 'పోర్ట్సుమతు వైటు' దీవికి మధ్యప్రదేశమున నుండెను. ఈ లోపున బెంజమిను 'వైటుదీవి' లోనికిఁ బోయి "కారిసుబ్రూకు" దుర్గము మొదలగువానిని దర్శించెను.

మరి కొన్నిరోజులవఱకు, వైటుదీవి రేవులో నోడ లంగరు వేయుచు, ఎత్తుచు, సోలాంటునదిపైఁ దేలుచు, సముద్రమునకుఁ

బోవలెనని యత్నము జేయునపుడు, 'స్పిత్ హెడు' రేవులోనికి గాలిచేఁ గొట్టఁబడెను. 'యార్ మతు' పట్టణమువద్ద కొందఱు ప్రయాణికులకుఁ గలిగిన విపత్తును బెంజమిను సాంతముగా వ్రాసెను. దీవిలోఁ గొంతసంచరించి, సాయంకాలమున యార్ మతునకు వీరురాఁగా, రేవునకుఁ బోయెడి మార్గమును దప్పినట్టు వీరికిఁ దోఁచెను. దేనిమూలమున రేవు విరివిమైనద్రో, యాకయ్యను వీరుదాఁటి కయ్యముఖద్వారమున నున్న దోనెవద్దకు వచ్చిరి. దానిపైకి దాఁటి, పట్టణములోనికిఁ బోవలె నని వీ రభి ప్రాయపడిరి.

"గడవువాఁడు లేనందు న, వానిగుడిసెకు మేము వెళ్లితిమి. వాఁడు మంచమునెక్కి పరుండియుండెను. మమ్ములను దాఁటింప ననెను. అప్పుడు, దోనెను లాగి తెచ్చి, దానిని గడువుకొని పోవుటకు నిశ్చయించి, నీటియొడ్డునకు మేము వచ్చితిమి. దోనె నీటికి 50 గజములు దూరమున గుంజకు గట్టఁబడియున్నందున, దానిని మేము లాగలేకపోతిమి. దానియొద్దకుఁ బోవలె నని బట్టలు తీసివేసితిని. దానిదగ్గఱకు తీసికొనిపోవు రాతికట్టుమార్గమును దప్పినందున గుండెలు మోయ, బురదలోఁ దిగఁబడితిని. తుదకు గుంజ వద్దకు వచ్చితినిగాని, దోనె గొలుసుతో గట్టఁబడి తాళమువేయఁబడియున్నందున, చాలడిగులు పొందితిని. అన్ని విధముల దోనెను తీయవలె నని యత్నించితిగాని, ప్రయోజ

నము లేకపోయెను. తడిసి, బురదలో నొక గంటవఱకు ప్రయాస
పడి, తుదకు దోనెను తీయలేక, మరలివచ్చితి"నని బెంజమిను
వ్రాసెను. "మా జేబులలో డబ్బులేదు. గాలికఱచుచున్నను,
మేమొక గడ్డి కుప్పయొద్ద నా రాత్రి గడపుటకు నిశ్చయించితిమి.
ఇట్టులు శ్రమదమలు పడుచుంటిమి. ఇంతలో మాలో నొకఁడు
తన జేబులోనుండి యినుపలాడా (Horse-shoe) నుతీసి,
దానితోఁ దాళమును బగులఁగొట్టుటకు వీలగు నని నాతోఁ జెప్పి,
నాచేతికి దాని నిచ్చెను. నేను దానిని పట్టుకొని వెళ్లి, తాళమును
బగులఁగొట్టి, దోనెను నీటిలో తేల్చితిని. మేమందఱము సంతో
షించి, దానిలో నెక్కితిమి. నేను బట్టలను వేసికొనిన పైని, దానిని
మేము గడిపితిమి. పెద్దకష్టము ముందుకు రానున్నది. అప్పుడు
పోటు సమయము గనుక, నంతట నీరు నిండియుండెను. వెన్నెల
రాత్రియైనను, కయ్యనుండి పోవు కాలువ యేదో మాకు దెలియ
లేదు. తోఁచినటుల దోనెను తిన్నగ గడిపినందున, సగము
దూరము పోవునప్పటికి, బురదలో దోనె చిక్కుపడినట్లు మాకు
దోఁచెను. తెడ్డులను బురదలోనాటి, దోనెను నీటిలోనికి ద్రోయ
వలెనని యత్నించి, మేమొక తెడ్డును విరచివేసితిమి. నాలుగంగు
ళము నీరైన లేనందున, దోనెతో మేమొడ్డెక్కితిమి. ఏమిచేయుట
కును దోఁచక, చీకాకుపడుచుంటిమి. పాటో, పోటో మాకు తెలి
య లేదు. కొంతసేపటికి, పాటుసమయ మని గ్రహించితిమి. తెడ్లు

మునుఁగుటకు తగిన నీరైనలేదు. రాత్రియంతయు గాలి దెబ్బ తినుచు, దోనెలోనుండుట కష్టమైనను, మరుచటి దిన ముదయ మున దోనెవాఁడు వచ్చినపుడు మేము తెల్లముఖము వేయవలసి వచ్చునని విచారించుచుంటిమి. ఒక యరగంటవఱకు గుజగుజ లాడి క్రిందుమీఁదు పడితిమిగాని, కార్యము లేకపోయెను. చేతులు నులుపుకొనుచు గూర్చుంటిమి. ఒడ్డున చేరుమార్గము కనఁబడ దాయెను. సముద్రపు పోటుతగ్గెను. క్రిందికి దిగిన, కొంతుక వెఱాయ బురదలో దిగఁబడవలసి వచ్చును. అప్పుడు తెగించి, యిరువురము బట్టలు తీసివేసి, క్రిందికి దిగి, మా మోకాళ్లతో 50 గజముల వఱకు దోనెను గెంటుకొనివచ్చి, నీటిలో దానిని తేల్చితిమి. ఒకచే తెడ్డుండుటచే, గష్టములో మేమొడ్డున జేరి తిమి. మాతో వచ్చిన, వారందఱు బసలో మమ్ములకై ఎదురు చూచుచుండిరి. ఆరాత్రి మేమొడ్డున గడిపితిమి. మా విహార మిట్టుల ముగిసె''నని బెంజమిను వ్రాసెను.

స్పిత్ హెడ్ వదలిన మూఁడువారములకు ఈ ప్రయాణికులు అట్లాంటికు మహాసముద్రమును జూచిరి. ప్రయాణము దీర్ఘమై, విసుగు పుట్టించెను. ఈ ప్రయాణములోనె, గతించినకాలము లోని తప్పులను స్మరణకుఁ దెచ్చుకొని, ముందుకు బాగుగ నడ చుటకై, బెంజమి నొక నడవడిపట్టికను వ్రాసెను. తరువాత కొందఱాపట్టిక దొరకలేదనిరిగాని, ఇటీవల బెంజమిను స్వహస్త లిఖిత ప్రతి యొకటి లభించినది.

"పద్యకావ్యమును రచించువారు దానిని పఠన యోగ్యము చేయవలెననిన వ్రాయుటకు బూర్వము, దాని యాద్యంతములను బాగుగ యోచించవలెను. అటులనే, జీవిత కాలము. దానిని గడపుటకు తిన్ననిమార్గము వేయనందున, నేను చిక్కుదారులలోఁబడి, మార్గము తప్పితిని. నా గార్హస్థ్య ధర్మము మారినది గనుక, కొన్ని నిబంధనలను నియామక ముల ననుసరించి, నాజీవితకాలమును జ్ఞానివలె గడపుటకు నిశ్చయించి, ఈ దిగువ నిబంధనలను వ్రాయుచున్నాను.

" (1) ఋణములను తీర్చువఱకు నేను మితముగ ధనమును వ్యయము చేయవలెను.

(2) ఎల్లపుడు సత్యమును బలుకుదును.—నేను నిర్వహించుటకు శక్తిలేని కార్యములయం దితరుల కాశ కలిగించను. మనోవాక్కాయ కర్మములలో సౌజన్యతను చూపింతును.

(3) పూనినపనిని పూనికతో తుదముట్టించెదను; స్వకర్మమును విడిచిపెట్టి, ధనార్జన కితరపనులను చేయను. శ్రద్ధ వహించి, యోర్పుతోఁ బనిని చేయుటయే ధనార్జనకు మార్గము.

(4) ఇతరుల దుర్గుణముల నెంచను. వారి సుగుణములనే యెంతును. ఇతరు లన్యాయముగ దుర్గుణమొకనియం దారోపించినను, సమయము చిక్కినపు డెల్లవాని సుగుణముల జెప్పుదు"నని బెంజమిను వ్రాసెను.

ఇంతటితోఁ జాలించక, నాఁడు మొదలు గార్హాస్థ్యధర్మము లను సరిగా నడుపుచున్నది లేనిది బెంజమిను పరీక్షించుకొనుచుండెను. దీని ఫలితమును ముందు జూడగలము.

ఆనాఁడట్లాంటికుమహాసముద్రము జలార్ణవమే. 'బెర్క్‌షియరు' యోడలోని వారు మరియొక యోడను జూచుసరికి, 50 దినములయ్యెను. ఈ యోడ స్నేహపక్షము వారిదై నందున, వారు జూచి సంతసించిరి. అది దగ్గఱకు వచ్చుట వలన, దానిలో నున్న ప్రయాణికులతో వీరు మాటలాడిరి. దానిని చూచుట వలన బెంజమినుయొక్క మనస్సు కరగెను.—"ఇది 'స్నో' అను పేరుగల యోడ. స్త్రీ పురుషులేఁబదిమంది నెక్కించుకొని, 'డబ్లిను' పట్టణమునుండి 'న్యూయార్కు' కుఁ బోవుచున్నది. ఇందులోని వారందఱు తట్టుపైకి వచ్చి మమ్ములను జూచి సంతసించినట్లు నాకు గనఁబడెను. ఇట్లు దైవికముగ, మహాసముద్రముమీఁద రెండోడలు గలిసినపుడు, వానిలోని యాత్రికు లెంత సంతసింతురు! వారి మనస్సులలో నెంత యుల్లాసము కలుగును! ఆ యోడలోని వారి ముఖములను జూడఁగ, సంతోషముచే నాహృదయము తపతపలాడి, యంతఃకరణ పూర్వముగ బయలు వెడలినందున, నే నానందమును పట్టలేక పోతి"నని బెంజమిను వ్రాసెను.

మఱి పదియాఱు దినములకు, తట్టుమీఁదనుండు వారి కానందమును గలుగఁజేయుచు, యోడయొక్క చౌకివాఁడు "భూమి, భూమి" యని యఱచెను. "అందరివలె నేను వేగముగ జూడలేకపోతిని. నానేత్రములానంద బాష్పములతో నిండెను." అని బెంజమిను వ్రాసెను. మఱి రెండు రోజులు గడచినపిదప, ఫిలడల్ఫియా కారుమైళ్లు దిగువగ, డెలవేరు నదిలో సాయంత్రము 8 గంటలకీ యోడలంగరు వేసెను. "విహారార్థము పడవనెక్కి, ఫిలడల్ఫియాలోని బాలురు కొందరు దైవికముగ వచ్చి, మాయోడ తట్టునెక్కి, మమ్ముల నొడ్డుకుఁ దీసికొనిపోవుటకు సమ్మతించినందున, మేము వారితోఁ బడవలోనికి దిగి, 10 గంటల కొడ్డున జేరితిమి. విసుగు పుట్టించి భీతావహమైన సముద్రపు ప్రయాణమును నిరుపద్రవముగ జేసినందు కొకరికొకరు వందనములు చేసికొని, మేమందఱము దైవకటాక్షమును గొనియాడితి"మని బెంజమిను వ్రాసెను.

ఓడదిగి, ఫిలడల్ఫియావీథులలోఁబోవుచుండఁగ, నుద్యోగమునుండి తొలగింపఁబడిన గవర్నరు కీతును బెంజమి నాకస్మికముగ దారిలోఁ జూచెను. నిర్హేతుకముగ బెంజమినును మోసపుచ్చినందుకు, సిగ్గుపడి, బెంజమినును బలుకరించక, కీతు వెళ్లిపోయెను. దరిద్రుఁడు, అలక్షితుఁడునునై, జీవనార్థము నూతన సీమలచారిత్రములను వ్రాయుచు, మఱి పాతికసంవత్సరములు

ప్రపంచములో కొట్లాడి, సం॥ 80-రముల వయస్సున, లండను పట్టణములో, సం॥ 1749-రమున, కీర్తిస్వర్గస్థుఁ డయ్యెను.

కన్యకరీడుయం దపేక్షకలవాఁడై, యామెను బెంజమిను మరవలేదు. లండనులోనుండు దినము లంతమగుముందు, రాల్ఫుగారి చిక్కును వదిలించుకొని, బెంజమిను స్వస్థతను బొంది, ప్రాచీనమోహమంకురింప, "మోహపాశములలో చిక్కి, వీనిమూలమున నింగ్లాండునుండి ఫిలడల్ఫియాకు వచ్చితి" నని బెంజమిను వ్రాసెను. ఇతఁ డింగ్లాండునుండి రాఁడని నిశ్చయించి, "రోజర్సు" అను కుమ్మరివానిని కన్యకరీడు వివాహమాడెను. ఈ దాంపత్య మనుకూలము కానందున, వానిని విడనాడి, కన్యకరీడు తన మాతృగృహము వచ్చి చేరియుండెను. ఈ సంగతులు బెంజమినుకుఁ దెలిసి, ఇదియంతయు తనలోపమువలన జరిగినదని విచారించెను. ఋణస్థుల బాధపడలేక, 'కుమ్మరి రోజర్సు' పశ్చిమ దీవులకుఁబోయి, కొంతకాలమున కక్కడ మృతినొందె నని వార్త వచ్చెను.

బెంజమిను దేశములో లేని సమయమున, కీమరు వ్యాపారమును బాగుగ నడిపించినటులు కనబడెను. మునుపటిదానికంటె బాగుగనున్న బసలో కీమరు దుకాణమును పెట్టెను. ముద్రాక్షరశాలకు కావలసిన నూతన కూర్పులను (New types) వాఁడు

తెప్పించెను. విశేషముగ పనివాండ్రను నియోగించి, వ్యాపార మును వాఁడు సాగించుచుండెను.

వెంటనే, బెంజమిను పనిలో ప్రవేశించెను. డెనుహాము, 'వాటరు వీధి'లో నిల్లు పుచ్చుకొని, దానిని సామానులతో నింపి, దుకాణము పెట్టెను. శ్రద్ధాభక్తులతో గ్రొత్తపనిని బెంజమిను చేయుచు, కొద్దికాలములోనే వ్యాపారమునందు నేర్పరి యయ్యెను. పుత్రవాత్సల్యముతో బెంజమినుని యజమానుఁడు, పితృవాత్సల్యముతో యజమానుని బెంజమిను, చూచు కొనుచుండిరి. ఒక యింటిలో నిరువురు కలిసియుండిరి. ఇటులు కాలమును సౌఖ్యముగ గడపుచున్నందున, బెంజమినుకు వర్తక యోగము తప్ప, మరియొకటి లేనట్టుతోఁచెను. కొద్దికాలములో నీ వ్యవహారములో వంతుదారుఁడగుట కవకాశముగలిగి, డెను హాముయొక్క స్థానము నాక్రమించు నేమోయని నలుగురికిఁ దోఁచెను. అన్నివిధముల తుష్టిపుష్టికలవాఁడైనను వెర్నను యొక్క ఋణమును తీర్పలేదనియు రీడుకన్య నన్యాయముగ దుఃఖముల పాలుచేసితి ననియు బెంజమిను విచారించుచుండెను.

మొదటిమాసములలో, పని సాగుటవలన, నితనియోగము బాగుగనుండుననుయాశకలిగినను, వీనియోగదశ హఠాత్తుగ నంతరించెను. దుకాణముపెట్టిన నాలుగునెలలకు, సం॥

1727-రము ఫిబ్రెవరినెలలో, డెనుహాము-బెంజమినులు చావు సంకటముపడిరి. పార్శ్వశూలచే బెంజమిను బాధపడి, చావుకు సిద్ధమయ్యెను. "నేను విస్తారము బాధపడితిని. సర్వము విడిచితిని. రోగము కుదిరినందున ఖిన్నుఁడనై, లేచి తిరిగి యీపనులనే మరలజేయవలసి వచ్చెను గదా యని విచారించితి" నని బెంజమిను వ్రాసెను. డెనుహాము చాలకాలము బాధపడి, తుదకు కాలవశమును బొందెను. తన వాత్సల్యమును జూపించుటకు, గొంతధనమును బెంజమిను కీయవలసిన దని, మరణశాసనములో డెనుహాము వ్రాసెను. తదనంతర మతని సొత్తును సంరక్షకు లాక్రమించినందున, బెంజమిను పనిలేక గాలికి తిరుగవలసి వచ్చెను.

అనంతరము, కీమరుయొక్క ముద్రాక్షరశాలలో హెచ్చు వేతనమునకు బని నంగీకరించెను. ఇతనికి కీమరునకు మనస్సంతగ కలియకపోయినను, కీమరు విషయమై చెడువార్తలను వినుచున్నను, శరీరపోషణార్థ మీపనిని బెంజమిను చేయుచుండెను. ఇక్కడ పనిచేయువారలలో, న్యాయ బుద్ధిగల 'హ్యూమెరిడితు' అను నాటుపురమువాని పరిచయము బెంజమినునకుఁ గలిగెను. వీఁడు వివేకి, యనుభవశాలి, లెస్సగఁ జదువుకొనినవాఁడు. అయినను, మద్యపానమును జేయువాఁడు; ఈ క్రొత్త పనియందు శ్రద్ధలేనివాఁడు.

ఎల్లప్పుడు, ఉల్లాసస్వభావము కలవాఁడుగాన, పనివాండ్రతోఁ గలసి మెలసి బెంజమిను తిరుగుచుండెను. ఏదియో యొక క్రొత్తసంగతిని పనివాండ్రకు ప్రతిరోజున పనిలోఁ జూపించుట వలన, వారందఱితనిని గౌరవముగ జూచుచుండిరి. ఇతనిచేఁ శిక్షింపఁబడి, వారు పనిలోఁ దేరి పారిరి. కీమరు వ్యాపారమును వారు బాగుగసాగించిరి.

ఏడవ ప్రకరణము

" జంటో " సమాజము.

ఈ కాలములోఁ దనతోఁ బనిచేయువాండ్రను, పట్టణములో నితరస్నేహితులను సమావేశముచేసి, 'జంటో' అను సమాజము నొకటి బెంజమిను స్థాపించెను. సం॥ 40-రములు వఱకు శ్రేయోదాయకముగ, సుఖావహముగ నీ సమాజము వర్ధిల్లుచుండెను. మనుజుల, జ్ఞానము విజ్ఞానధర్మముల యభివృద్ధి కొఱ కీసమాజము స్థాపింపఁబడినది. ఎవఁడైన నీ సమాజములోఁ బ్రవేశింపవలెననిన, నిలుచుండి తనగుండెమీఁద చేయిని వేసికొని, దిగువ వ్రాసిన సూత్రముల కొప్పుదలకావలెను. ఆ సూత్రములను పొందుపఱచుచున్నారము:—

(1) "సమాజములోనివారి నెవరిని నేను అమర్యాద చేయను.

(2) "ఏ మతస్థుఁడైనను ఏవృత్త్యనుచరణీయుఁడైనను, ప్రతి మనుజుని ప్రేమించెదను.

(3) "పిచ్చియాలోచనలు కలవాఁడైనను తనకుఁ దోఁచిన విధమున ప్రార్థనచేయువాఁడైనను, సరి వాని దేహమునకు, పేరు వఱు వస్తువుల కెట్టువంటి నష్టమును గలుగఁజేయను.

(4) "సత్యమును సత్యమునకే ప్రేమించెదను. నిష్పక్షపాతముగ సత్యమును తెలిసికొని, దాని నితరులకు తెలియఁజేయుదును." ప్రతి శుక్రవారము సాయంత్రము సమాజము వారు సభచేయుచుండిరి.

సమస్త శాస్త్రవిషయముల నీ సభలో వీరు తర్కించుచుండిరి. ఇందులో వాదముచేయుట కలదు.

"సత్యమును తెలియుటకు వివాద మాడవలయునుగాని, జగడ గొండితనము కూడదు"అని బెంజమిను వ్రాసెను. ఈ సమాజాభివృద్ధికొఱకు బెంజమిను కష్టపడుచుండెను. ఈ సమాజములో ముచ్చటించిన విషయముల నిందు పొందుపఱచుచున్నారము.

"స్వలాభమునకా, మనుజులు పనిచేయుచున్నారు?" "ఉద్దేశము మంచిది, చేసినపని చెడుపని; దురుద్దేశము, చేసిన పని మంచిది—వీనిలో నేది శ్రేష్ఠము?" "వేదాంతముయొక్క లక్ష్యము, కోరికలను ఛేదించుటయా?" "సౌఖ్యమన నేమి?" "మనుజుఁడు జీవితకాలములోఁ బూర్ణత్వమునుబొందఁగలఁడా?" "బుద్ధి, మంచినడవడియుఁ గల బీదవాఁడు; బుద్ధి మంచినడవడియు లేని భాగ్యవంతుఁడు—వీరిలో నెవరిస్నేహము మంచిది?" "వీరు మృతినొందిన, వీరిలో నెవరి మరణమువలన దేశము

నష్టమును బొందును? " "వీరిలో నెవరు సుఖజీవులు?" వీనిని సమాజములోఁ బూర్వోత్తరముగ సమన్వయించుచుండిరి.

దీనిని స్థాపించిన కొన్ని రోజులకు, బెంజమిను దీనిని విడిచి వేయవలసి వచ్చుననుభయము కలిగెను. కీమరు ముద్రాక్షర శాలలో బనిచేయుచు, 6 మాసములు సుఖముగ బెంజమిను గడిపెను. పూర్వమువలె, బెంజమిను దగ్గరకు జేరనీయక, కీమరు వానిని దూరముగనుంచుచు వచ్చెను. ఇంతలో కీమరుయొక్క వ్యవహారము తగ్గినది. అతని ఋణములు లావయ్యెను. అయి నను, నతని పనివాండ్రందఱు, బెంజమినుచే శిక్షింపఁబడి, పని లోఁదేరి పారిరి. అందుచే, హెచ్చువేతనమిచ్చి బెంజమినును పని లోనుంచుటకు కీమరు కిష్టములేకపోయెను. ఏదో చిన్నజగడము తెచ్చి, కీమ రతనిని కోపగించెను. అందుకు రోషముకలిగి, బెంజ మిను పనిమాని లేచిపోయెను.

గృహమునకుఁబోయి, శాంతుఁడై తానుచేసిన పనిని బెంజమిను వితర్కించెను. బోస్టనుపట్టణమునకుఁ బోవలెనని యితఁడాలోచించెను. నాలుగు సంవత్సరములనుండి స్వగృహ మునకు వెళ్లలేదు. ఈ లోపున తానుచేసిన పనులేమియు మం చివికావని బెంజమి నను కొనెను. ధనమైననుగూడఁ బెట్టలేదు. వెర్ననుకియ్యవలసిన సొమ్ము నియ్యలేదు.

శాస్త్రవేత్తయైన 'ఎమర్సను' చెప్పిన విధమున, బెంజమినును బోలినవారిని రాతిమీఁదనుంచినను వారు వేళ్ళూదన్నెదరు. ఒకనాఁటి సాయంకాలమున, హ్యూమెరిడిత్తు, అను వాఁడితని యొద్దకువచ్చి, ముచ్చటించుచు, కీమరు ఋణముల పాలయిన సంగతిని జెప్పెను. ఇంతకును, కీమరు పనినేర్పులేనివాఁడు. ఇంతలో నంతలోనో, వానిపని ముగియునని యు, వారు స్వంతముగ ముద్రాక్షరశాలను స్థాపించుట కవకాశ ముండు ననియు, వారు పలుకుకొనిరి. మెరిడిత్తు మనువుపెట్టి, కావలయు సామానులను దెప్పించుటకు, నిరువురుకలిసి పనిచేసి, లాభములను సమముగ పుచ్చుకొనుటకు సమ్మతించిరి.

గవర్నమెంటు నోటుకాగితములను ముద్రించుటకు కీమరుని నియోగించిరి. వానిచేతిక్రిందివా రెవరీపనిని బాగుగజేయలేరు. అందుచే, బెంజమినును గోపముమాని పనిలో జేరమని వాఁడు వేఁడెను. బెంజమిను పనిలోఁదిరిగి ప్రవేశించెను. అందుచేత, రెండుమూఁడుసంవత్సరములవఱకు కీమరుయొక్క వ్యాపారము సాగెను. కావలసిన అచ్చులు సిద్ధముకాఁగానే, న్యాయశాస్త్రాధికారుల యెదుట ముద్రించుటకు, వీరిరువురు కలిసి 'బర్లింగుటను' పట్టణమునకుఁ బోయిరి. ఈ సమయముననే, వారిపరిచయము వీనికి గలిగెను. "నామనస్సు పఠనమువలన పరిపక్వము నొందినందున, నాసంభాషణయందు వారిచ్ఛకలిగి

యుండిరి. వారిగృహములకు నన్ను పిలుచుకొనివెళ్లి, వారి స్నేహితుల దర్శనము నాకుజేయించుచుండిరి. కీమరు నేను పొందినమర్యాదను బొందలేడు. నిజముగ, కీమరు వెర్రిబాగుల వాఁడు. ప్రపంచరీతిని దెలియనివాఁడు. జనసమ్మతాభిప్రాయము లను కాదనువాఁడు. రోఁతను పుట్టించునం తవలక్షణముకల వాఁడను" అని గర్వముగ బెంజమిను వ్రాసెను.

ఇదివఱలో వ్రాసినప్రకార మింగ్లాండునుండి, సం॥ 1728-రము ప్రారంభమున, నచ్చుయంత్రము, కూర్పులు వచ్చినందున, కీమరుతో వ్యవహారమును చక్కఁజేసికొని, మెరిడిత్తు బెంజమి నులు కలిసి, ముద్రాక్షరశాలను స్థాపించుటకు సమకట్టిరి.

ఈకాలములోనే బెంజమిను, తనగోరీమీఁద వ్రాయవలసి నదిగా నీ దిగువ చరణమునువ్రాసెను. "ముద్రకుఁడైన బెంజ మినుయొక్క దేహము (అక్షరములు మాసిపోయి, ప్రాఁతగిలిన గ్రంథముయొక్క యట్టువలె), క్రిమికీటకముల కాహారమై, యిక్క డనున్నది. ఈ గ్రంథము నాశముపొందక, సృష్టికర్తచే దిద్దఁ బడి సవరణచేయఁబడి, దీనికంటె రమ్యమైనకూర్పులో వేయఁబడి, తిరిగి ప్రచురింపఁబడు నని వాని నమ్మకము."

ఎనిమిదవ ప్రకరణము.

బెంజమిను - మెరిడిత్తు: - ముద్రకులు.

జాగరూకతతో వీరు పని నారంభించిరి. సంవత్సరమున కిరువదినాలుగుకాసు లద్దె కొప్పందముచేసికొని, బసను మాటలాడిరి. కొంతభాగమును తమ స్వంతమున కుంచుకొని, శేషించినదాని నితరుల కద్దెకిచ్చివేసిరి. అక్షరకూర్పులను విప్పి, యంత్రమును స్థాపించి, కావలసిన వస్తువులనుగొని, పనినారంభము చేయునరికి, దగ్గిఱనున్న రొక్కము వ్యయమయి పోయినందున, చేతిలో నొక కాసులేకయే, వీరు పనినిసాగించిరి.

దినచర్యకుఁ దగినసొమ్ము, వీరికీపనిలో వచ్చుటలేదు. అప్పుడప్పుడు 'జంటో' సమాజమువారును, వారు శిఫారసుచేయుటచే వచ్చినవారు మాత్రము వీరికిఁ బని నిచ్చుచుండిరి. ఇంత మాత్రమున, పని నడచునా! అయినను, సమాజమువారి ప్రాపకము కలదు. అందుచే, వారు దీనిని నిలఁబెట్టుటకు తగిన ప్రయత్నములు, వ్రాత, మాటల మూలమున జేయుచుండిరి. బెంజమినుయొక్క శ్రద్ధాభక్తులను, పనినేర్పును, బుద్ధికుశలతను, సవిస్తరముగ వీరు పొగడుచు వచ్చిరి. చేయవలసినపనిని జాగ

శూరతతో రాత్రింబగళ్లు కష్టపడి, పేరు నిలఁబెట్టుటకు బెంజ మిను ప్రయత్నించుచుండెను.

ఇతను మొదటినుండి, వార్తాపత్రికను ముద్రించి ప్రచు రము చేయవలె నని కోరుచుండెను. చేయఁబూనినపని నాచరణ లోనికి తెచ్చువఱకు దానిని గోప్యముగ నుంచు స్వభావముకల వాఁడైనను, పొరబాటున నొకనితో నీ సంగతిని జెప్పినందున, నతఁడు దానిని కీమరు చెవినివేసెను. ఏవనియులేనందున, నతఁడు వార్తాపత్రికను ముద్రించుటకు సన్నద్ధుఁ డయ్యెను. 'సర్వ శాస్త్ర - కార్యబోధిని' యనుపేరుతో నొక పత్రిక నతఁడు ప్రచురముచేసెను. దీని నందఱు శ్లాఘించిరి.

దీనినిచూచి రోషాయత్తచిత్తుఁడై, బెంజమిను వ్యాకులము పొందెను. ధైర్యము తెచ్చుకొని, జంటోసమాజము వారి సహాయమున, నితఁ డొగ పత్రికను ప్రచురించుట కారంభిం చెను. 'అధికప్రసంగి' యను పేరుతో నీపత్రిక వెడలెను. ఇది యన్నిటిని పరిహాసించి, యెగతాళి చేయుచుండెను. "మేము సత్యమును చెప్పుటచే, మీ కందఱికి కష్టముగ నుండును. మీ తప్పులను దెలిసికొనుటకు కదా, మీరు సంవత్సరమున కెనిమిది రూప్యములను మా కిచ్చుచున్నారు. అవును ఇప్పుడు మీతప్పులను జూచి నవ్వువారి సమయముకూడ వచ్చునుగాన, మీరప్పుడు వారినిజూచి నవ్వవచ్చును" అని 'అధిక ప్రసం

గిలో' వ్రాయఁబడెను. ఇందులో కీమరును యెత్తిపొడిచి బెంజ
మిను వ్రాయుటయు— 'బోధిని' లో నితనిని యెత్తి పొడిచి
కీమరు వ్రాయుటయు, జరిగెను.

ఋణగ్రస్తుఁడై నందున, కీమరు పత్రికను సాగించలేక
పోయెను. తుదకు దానిని బెంజమిను కతఁడమ్మివేసెను. పూర్వపు
పేరు తీసివేసి, 'పెన్సిలు వానియాగెజెటు' అను పేరుతో
'బోధిని' ని బెంజమిను ప్రచురించెను. ఇదివఱలోఁ దన చిన్న
తనములో, దనయన్నగారికి 'కోరాంటు' పత్రికను ప్రచురించి
నందుకు జరిగిన పరాభవమును జ్ఞప్తికిఁ దెచ్చుకొని, బెంజమి నీ
పత్రికను జాగరూకతతోను వివేకముతోను బ్రచురముజేసెను.
సత్యమును రూఢిగవ్రాయుచు, యప్రియమైన సత్యమును మృదు
వుగ జెప్పుచు, ఇతరుల మనస్సును నొప్పింపక, యందఱికి
మేలుకలుగునట్లు, బెంజమి నీ పత్రికను నడిపించుచుండెను.

ఇప్పటికిని, వీరి ముద్రకవ్యాపారము బహుళముగ నుండ
లేదు. వీరు బీదవారుగ నుండిరి. సహాయముచేయుట కొకఁ
డైనను లేఁడయ్యెను. ఇంచుమించుగ పనినంతయు బెంజమిను
చేయుచుండెను. మెరిడిత్తు పని తెలియనివాఁడు, త్రాగుబోతు.
ఎల్లప్పుడు, వాఁడు మై మఱచియుండును.

ఋణమును చేయనేకూడదు. చేసినవెంటనే దానిని తీరు
మానము చేయవలెను. లేనియెడల, నొకానొకప్పుడు, మన

కసాధ్యముగ నున్నకాలములో నది తీరుమానముకు తటస్థముగును. అన్ని వాయిద్యములు వాయించి, నాలుగు వైపుల నుండి ధనమువచ్చు నేమోయని చూచుచు, మునుఁగుచున్న వ్యాపారమును లేవనెత్తుటకు సమర్థుఁడుగనున్న బెంజమినుకు ఋణము సంగతిని జ్ఞాపకము తెచ్చుటకు, వెర్నను మృదువుగ నొక లేఖను వ్రాసిపంపెను. తన తప్పు నొప్పుకొని, కొంచెము కాలము గడువుచేయ మని బెంజమిను ప్రత్యుత్తర మతనికి వ్రాసెను. అటుల గడువుచూపినందున, నేఁడు సంవత్సరముల నుండి బాధించుచున్న ఋణము నసలువృద్ధులతోఁ దీర్చుటకు కొద్దికాలములో నితని కవకాశము జిక్కెను.

ఇదివఱకు, సర్కారుకు కావలసిన కాగితములను 'బ్రాడుఫర్డు' ముద్రించుచుండెను. ఇతఁడు కొన్నిలోపములు చేసినందున, వీనిని మానిపించి, వా రాపనిని బెంజమినును చూడమనిరి. ఇందు మూలమున, 'బెంజమిను మెరిడిత్తు'ల కంతగ లాభములేకపోయినను, కొంతవఱకు వీరికి పేరువచ్చి, వీరు నిలఁబడుట కవకాశమయ్యెను.

రెండు సంవత్సరములనుండి కష్టపడుచున్నను, జీవనాధార మస్థిరమై, బెంజమినుకు పని నిలకడతో నుండఁగల దను నమ్మకము లేకపోయెను. వెచ్చము పెట్టిన 200 కాసులలోను సగము సొమ్మును 'తండ్రిమెరిడిత్తు' జాగ్రత్తచేయకలిగెను.

ఇంగ్లాండునుండి వస్తుసామగ్రి నంతయు పరపతికి తెచ్చినందున, పరపతినిచ్చినవాఁడు వీరుచేసిన విలంబమునకు భయపడి, న్యాయసభలో వీరి సామానులమీఁద తీరుమానమును బొందెను. జామీనుపైని వీరిరువురిని వదిలిరి. "ఇట్టి స్థితిలో, నాప్రియస్నేహితు లిరువురు వేర్వేరుగ నాయొద్దకువచ్చి, నేనుకోరినసొమ్ము నిచ్చెదమని నాతోఁజెప్పిరి. మెరిడిత్తుతో వంతునుబోఁగొట్టుకొని, స్వతంత్రముగ నన్నుండ మనిరి. వారుచేసిన మేలు నాకు మరవునకు రాదు"అని కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ బెంజమిను వ్రాసెను.

ఈ స్నేహితులు, "విల్లియంకోల్మాను, "రాబర్టుగ్రేసు" అనువారు. వీరు "జంటో" సమాజములోనివారు. జీవితకాలమంతయు వీరు బెంజమిను కాపులుగనుండిరి. తండ్రి, కుమార మెరిడిత్తులవలన మేలుపొంది నందున, వారిని విడుచుటకు కష్టమనియు, పత్రముప్రకారము వారు నడుచుకొనిన పక్షమున, వంతువారితో వదులుకొనుటకు తన కిష్టములేదని స్నేహితులతో నితఁడు జెప్పెను. అంతలో, వంతుదారుఁడైన కుమార మెరిడిత్తును కలిసి, "నీవుచేసిన వ్యవహారము నీతండ్రి కిష్టములేనట్టు కనఁబడుచున్నది. ఇచ్చెద ననిన సొమ్ము నతఁడు నీ కిచ్చునేమోగాని, మనకిచ్చునటుల నాకుఁ దోఁచదు. ఏమాటయు, నీవునాతో రూఢిగఁ జెప్పిన, సర్వము నీకువదిలి, నాపనిని జూచు

కొనెదను" అని బెంజమిను చెప్పెను. అప్పుడు, "నాతండ్రి మోస పోయెను. అతనియొద్ద సొమ్ము లేదు. మరి నే నతనిని తొందర చేయలేను. ఈపని నాకు తగినదికాదు. నేను మొదట వ్యవ సాయదారుఁడను. పట్టణమువచ్చి, ముప్పదియేండ్లు వచ్చినపైని, క్రొత్తవ్యాపారములో దిగుట నాబుద్ధి తక్కువ......నేను తిరుగ దున్నుకొనుటకుఁ బోయెదను. నీ స్నేహితులు నీకు సహా యముచేసిన, వారిని జూచుకొనుము. మనము ముగినిచేసిన ఋణములను తీర్చుటకు శక్తి నీకున్న యెడల, నాతండ్రిమదుఫ నిమిత్తమిచ్చిన నూరుకాసుల నిచ్చివేయుము; నేను స్వయముగ చేసిన ఋణములను తీర్చివేయుము; నాకు ముప్పదికాసుల నిచ్చిన, నావంతును నీకు విడిచిపెట్టుదును. నీవే సర్వస్వమును బొందవచ్చును" అని కుమార మెరిడిత్తు చెప్పెను.

వెంటనే, దీనికి బెంజమిను సమ్మతించి, నూరుకాసులు చొప్పున ప్రతిస్నేహితునియొద్ద బదులుచేసి, మెరిడిత్తుల కిచ్చి వేసి, స్వంతముగ వ్యాపారమును బెట్టెను. నేఁడు మొదలు విశేషముగ నొడుదొడుకులులేక, స్థిరముగ నితని వ్యాపారము నడచుచుండెను. నానాఁటికి పరపతి కలిగెను. యుక్తాహారవిహార చేష్టావశిష్టుఁడై, బెంజమిను తన వ్యవహారములో మెలఁగు చుండెను.

తొమ్మిదవ ప్రకరణము

వివాహము.

వ్యవహారమును సాగించుటకు మార్గము తిన్నగనుండుటచేత, స్వస్థచిత్తుఁడై, బెంజమిను వివాహాభిముఖుఁ డయ్యెను. "గృహిణిగాడ్ఫ్రి" యొద్ద నితఁడు బసచేయుచున్నందున, నామె, బందుగులయొద్దనున్న "కన్యకగాడ్ఫ్రి" కితను తగిన వరుఁడని, యోచించెను.

"ఈమె మమ్ములను సమావేశముచేయుచుండెను. ఇంటివారు నన్ను భోజనమునకు బిలుచుచుండిరి. భోజనానంతరమున, మే మిరువురము మాటలాడుట కవకాశ మిచ్చుటకు, వారు సన్నసన్నగ లేచిపోవుచువచ్చిరి. తుదకు, వారితో నా యుద్దేశమును జెప్పఁగోరి, గృహిణిగాడ్ఫ్రిద్వారా నామాటను బంపితిని. నా ముద్రాక్షరశాలకు నేను చేసిన ఋణములో, శేషించిన నూరుకాసులను వారిని తీర్చివేయమని, వారికి మాటను బంపితిని. వారు సొమ్మునియ్యలేమని చెప్పినందున, వారి గృహమును, తాకట్టుపెట్టి సొమ్ము నియ్యవలసినదని నేనుగోరితిని. దీనికి వారు సమ్మతించలేదు. కొద్దిరోజులకు, బ్రాడుఫర్డు—కీమరులవలె, నేనుకూడ నచ్చుపనిలో దిగువాఁడను నని

యెంచి, కన్యకగాడ్ఫ్రితో నన్ను మాటలాడనీయనందున, నామె నాకగుపడలేదు. నేనుగూడ వెళ్లుట మానివేసితిని. ఈ విధమున నాకామెయం దనురాగమున్నది లేనిది వారు తెలిసికొన గోరిరేమోగాని, నేనుమాత్రము కోపముచేత వెళ్లలేదు. అందుచేత, వారు కలవరపడి, రమ్మనుమని నాకు వర్తమానము బంపినను, నేను వెళ్లలేదు. ఇల్లంతయు నాకువదిలి, వారు లేచిపోయిరి. నేను మరియెవరిని బసలో దింపలే''దని బెంజమిను వ్రాసెను.

కన్యకరీడు, యీలోపున నొంటరిగనుండి కుందుచుండెను. వాస్తవముగ, కుమ్మరిరోజర్సు చనిపోయెను. అప్పుడప్పుడు, బెంజమిను గృహిణిరీడును జూచుటకు వెళ్లుచుండెను. ఆమెకు సలహా నిచ్చుటకలదు. కన్యకయొక్క దురవస్థకితఁడు వగచుచుండెను. అందుచేత, మనస్సును కుదురుచేసికొని, యే కష్టములు వచ్చినను భరించుటకు నిశ్చయించి, సం॥ 1730-రము సెప్టెంబరు నెలలో బెంజమిను కన్యకరీడును వివాహమాడెను.

గృహిణి బెంజమిన నన్నివిధముల ధర్మచారిణియై యుండెను. భర్తకు పనిపాటులలో సహకారిణియై, గృహకృత్యములను నేర్పుగ నిర్వర్తించుచు, నామె దయాపూర్ణురాలనిపించుకొనెను. "స్వయముగ కుట్టిన, లినెను, రోమపు దుస్తులను, నేను ధరించుట కామె యిచ్చును. ఈ సంగతి జ్ఞాపకము వచ్చిన

పుడు, నామనస్సు కరఁగును. ఎల్లప్పు డామె సంతోషముగ నుండును. ఇతరుల లోపాలోపములను సవరణచేయు స్వభావము కలది. స్వల్పవిషయములనుకూడ పట్టుదలతోఁ జూచుచుండును. స్వల్పవిషయములలోనే మనుజులు సంతుష్టిచెందవలెను. 18-వ శతాబ్దమున జీవించుటచేత నామె చదువరి కాదు. ఉత్తరముల నామె తెలివితేటలతో వ్రాసినను, వాని వర్ణక్రమము సరియైనదికా"దని పరదేశములో నుండినపుడు బెంజమిను వ్రాసెను. ఆమె చక్కనిది; ఆమె ముఖారవిందము వికసించియుండును. ఆమె పిల్లలు, మనుమలు చక్కనివారని నూతనసీమలలోఁ బ్రసిద్ధికెక్కిరి.

అతఁడు స్త్రీలోలుఁడు కాకపోయినను, భార్యను మృదువుగను, దయతోను, యుక్తముగను జూచుచుండెను. ఇట్టి భర్తను బొందినందు కామె గర్వించెను. ఇరువు రన్యోన్యానురాగము కలవారలు. "మేమొకరి నొకరు సంతోషింపఁజేయవలయునని కోరుచుంటిమి" అని బెంజమిను వ్రాసెను. "మాయొద్ద, పనికి మించిన సేవకులులేరు. మేము సంసారపక్షముగ నుంటిమి. లేనిపోని భేషజములు మాకులేవు. సుమారు పదునెనిమిది రూప్యముల కొక వెండిగరిటె ను నాభార్య నాకు తెలియకుండకొనెను. నేఁడు మొదలు వెండిసామాను, పింగాణివస్తువులు మాయింటిలో కనఁబడుచుండెను. మేము ధనవంతుల మైనకొలఁది, నీ

సామానులు హెచ్చుచుండె"నని కూడ బెంజమిను వ్రాసెను. వివాహమైన కొన్నిరోజులకే ముచ్చట జరిగెను. ఇతని వ్యవహారమైనను బాగుగాలేదు; నిండులేదు; వెల్తిలేదు. పనులన్నియు స్వయముగ నతనిచేత జేయఁబడుచుండెను. ఈ సమయములో, సర్వజనోపయోగ్యమైన పుస్తకభాండాగారమును స్థాపించుటకుఁ దగిన ప్రయత్నముల నితఁడు జేసెను.

"జంటో" సమాజము స్థాపించినపుడు, స్వంతమందిరమేదియు దానికిలేదు. సమాజములోనివాఁడు 'రాబర్టుగ్రేసు' కరుణతో నొక గది నిచ్చినందున, దానిలో సమాజమువారు కూడుచుండిరి. వివాదాంశములను విశదీకరించుటకు సభ్యులు కొన్ని పుస్తకములను సభకు తీసికొనివచ్చి, పని ముగిసినపైని, వానిని తమ గృహములకుఁ దీసికొనిపోవుచుండిరి. మందిరములో నొక గదిలో ప్రతిసభ్యుఁడు తన పుస్తకములనుంచుటవలన, వానిని జదువుట కందఱికిని వీలగు నని బెంజమిను ముచ్చటించెను. వల్లెయని యందఱంగీకరించిరి. మందిరములోఁ బుస్తకములుంచఁబడెను. వానిని వాడుకొను నేర్పు సమానముగ నందఱు కలవారుకారు గనుక, కొన్ని పుస్తకములు మాసిపోయినవి. అందుచేత, వీని యజమానులు విసిగికొని, తమ పుస్తకములను స్వగృహములకుఁ దీసికొనిపోయిరి. అటులందఱు చేసిరి. పుస్తకములను గొనుటకు శక్తిలేని సంసారులిదివఱకు వీనిని చదువుట

తలన లాభమును బొంది, ప్రస్తుత మవిలేనందున నిండు వ్యసనమును బొందిరి.

చందాతీసి, పుస్తక భాండాగారము నొకటి లేవనెత్తవలె నని బెంజమిను యోచించెను. ప్రతిచందాదారుఁడు ప్రథమమున సంచికలను గొనుటకు రెండుకాసుల నిచ్చి, ప్రతిసంవత్సరము సుమారెనిమిది రూప్యముల నిచ్చుకొనవలసిన దని, బెంజమి నేర్పాటుచేసెను. అక్కడ ధనము నిచ్చువారు లేరు. చదువుకొను వారు లేరు. దానియందాసక్తియున్న వారు లేరు. అందుచేత, చందాతీయుట కష్టమయ్యెను. నలుగురినిచూచి, వారితో దాను స్వయముగ చెప్పి, వారిచేత నితరులకు చెప్పించి, యితఁడు కష్టపడెను. అనుకొనిన 5-నెలలకు, సం॥ 1731-నవంబరు వచ్చునరికి, 50-చందాదారులు గూడిరి. సం॥ 1732-రము మార్చినెల వచ్చునరికి, చందాసొమ్ము వసూలుకాఁబడెను. ఇంగ్లాండునుండి పుస్తకములను దెప్పించుట కతఁడు వ్రాసెను. 'కాలిన్సు' పుస్తక భాండాగారపు కార్యాధ్యక్షుఁడుగ, ముప్పదిసంవత్సరము లుండెను. స్నేహితులు కృపతోఁ గొన్ని పుస్తకములను బహుమతి చేసిరి. అవి వచ్చినతరువాత, ప్రతిదానిని ప్రతిచందాదారుఁడు చదివి ముఖ్యాంశముల నెత్తి, వ్రాయవలసిన దని యొక పద్ధతి వందటి నమ్మతముపైని బెంజమిను వ్రాసెను.

అక్టోబరునెలలోఁ బుస్తకములు వచ్చెను. సమాజము వారొకనిని భాండాగారపు కార్యదర్శిగ నియమించిరి. వారములో నొకరోజున ప్రతివాఁడు పుస్తకములను తెచ్చుకొనుచుండెను. రెండవసంవత్సరములో బెంజమిను కార్యదర్శిగ నుండెను. దీని ననుసరించి దేశమం దంతటను మఱికొన్ని భాండాగారములు లేచెను. సం॥ 1785-రములో 5487; సం॥ 1807-రములో 14,457; సం॥ 1861-రములో 70,000, పుస్తకము లుండెను. నూటపాతిక సంవత్సరములవఱ కవిచ్ఛిన్నముగ నిది శ్రేయస్సు నిచ్చుచుండెను. ఇది ముందుకూడ నిటులనే యుండునని తోఁచుచున్నది. మంచికట్టు దిట్టము లేర్పఱచి, వ్యవహారమును బాగుగ జరిపించి, బెంజమిను, వీని స్నేహితులు, దీనిని శ్రద్ధతో జూచినందున, నింత యభివృద్ధిలోని కీ భాండాగారము వచ్చెను. "తామస్సుపెన్ను" అను నతఁడు ఫిలడల్ఫియాకు వచ్చినపుడు, వాని దర్శనమునకు వెళ్లి, కార్యవాహకు లొక విన్నపమును జదివిరి. అతఁడు సంతసించి, బహుమానముగ గొన్నిపుస్తకముల నిచ్చెను. "గ్రంథపఠన, నాగరీకమైనపని యని, యెన్నఁబడెను. పఠనమునుండి వీరిని విడదీయుటకు తగిన వినోదము లాకాలమున లేనందున, వీరు గ్రంథావలోకనము చేయుచు కాలము వ్యయముచేసిరి. ఆకాలమం దన్యదేశీయులకంటె, బాగుగ గ్రంథములను జదువువారు వీరె" యని బెంజమిను వ్రాసెను.

చదువరియై, కీర్తిప్రతిష్ఠలను బొందిన బెంజమిను, వ్యవహారస్థుఁడుగ నెటులవన్నె కెక్కెనో మనమిఁకను చూడవలయును. సం॥ 1728-రము మొదలు సం॥ 1748-రము వఱకు మంచి వ్యవహారస్థుఁడని బెంజమిను పేరొందెను. ముద్రకుఁడు, గ్రంథసవరణీకుఁడు, కూర్పువాఁడు, ప్రకటించువాఁడుగ, నితఁడుండెను. సిరా, చీటీగుడ్డలు, సబ్బు, బాతురెక్కలు, మొదలగువాని నితఁడమ్ముచుండెను. దేశసమాచారములను దెలిసికొనుట కితని దుకాణమున కందఱు వచ్చుచుందురు.

'ఫెన్సిలువానియా గెజెటు' అను వార్తాపత్రిక మునుపటి కంటె వెల్లడిగ వ్యాపించెను. ఇది నూతన సీమలలో వన్నెకెక్కెను. అక్కడివారికి సోదరభావమును బుట్టించెను; ప్రజల కుపకార బుద్ధిని బోధించెను. శాస్త్రోక్తప్రకరణములు, వ్యాసములు, సమాచారములు, వర్తకవిశేషములును గలిగి, వీనిని ధారాళముగ వ్రాయుచు, మతభేదముల నిది బోఁగొట్టుచుండెను.

సం॥ 1732 రము డిశెంబరులో, 'పూరురిచ్చర్డు' అను పేరు పెట్టి, యొక పంచాంగము నితఁడు ప్రకటించెను. ఇది నాలుగు వైపులను వ్యాపించినది. దీనిలో గంభీరమైన నీతివాక్యములు కలవు. ఇది హాస్యరసము ప్రధానముగ కలిగియుండెను. ఇది సరసమైన పంచాంగము. ఇందు ఉపోద్ఘాతములు, ప్రకటనలు ప్రకృతి విశేషములు, గ్రహణములు, వింతగ వ్రాయఁబడు

చుండెను. సామితెలు, పద్యములు సరసమైనవి. సరసములేని, నీరసము కాని విశేషములు లేవు.

"ఇందులోని సత్యమేమన, నేను కటికదరిద్రుఁడను. నాభార్య మంచిది, గర్విష్ఠి. నారగుడ్డలు కట్టుకొని, రాట్నము నొద్దను గూర్చొనుట కామె యిష్టపడదు. పనిలేక, నేను నక్షత్రములను జూచుచుందు నని నామీఁద నామెకు గోపము. నా పుస్తకములను తగులపెట్టుదునని, నన్ను భయపెట్టును. అందుచేత, నామె కోరినప్రకారము, లాభమగు పని నేదైన నేను చేయవలయును గదా! తదనుగుణముగ, నీపని నారంభించితిని" అని పూరురిచ్చర్డు పంచాగములో లిఖింపఁబడెను. మఱియొక పర్యాయము, "ఒక జతచెప్పులు, రెండు నారపంచ లామెకు, నాకొక కోటును కొనినాను. ఇదివఱకు కోటులేనందున, బయటకు పోవుటకు సిగ్గుపడితిని. ఆమె కోపము కొంచెము తగ్గినది. అందుచేత, మునుపటికంటె, నిప్పుడు రాత్రివేళల స్వస్థగ నిద్రించుచుంటిని" అని 'పూరురిచ్ఛర్డు'లో వ్రాయఁబడెను. ఇందులో కొన్ని సరసముగ వ్రాయఁబడిన సంగతుల నిందు పొందుపఱచుచున్నారము:—"కొట్టవలెను, ప్రేమించవలెను." "బంగారమును పరీక్షించునది నిప్పు; స్త్రీని, బంగారము; పురుషుని, స్త్రీ." "నూతనమైన సత్యము, సత్యమే; పురాతనమైన తప్పు, తప్పే." "ఇరువురు చనిపోయిన, ముప్వురు రహస్యము నుంచఁ

గలరు." "నీవు దుకాణమునుంచుము—దుకాణము నిన్నుం చును." "వక్తయొక్కమాటలు పూర్ణస్థానము; తెలివి పూర్ణానుస్వారము." "నీవు చెప్పిన సంగతులను విని, యామె నవ్వుచున్నది. ఎందుచేతను? ఆమెకు మంచిదంతములుకలవు." "చుట్టము, చూపులకు వచ్చినవారు, చేపలు మూఁడురోజులలో కంపుకొట్టును." "రోగము కుదుర్చువాఁడు దైవము, కట్నము పుచ్చుకొనువాఁడు వైద్యుఁడు." "నమ్మకమైన స్నేహితులు ముగ్గురు:—ముసలిభార్య, ముసలికుక్క, రొక్కము ధనము." "వివాహమునకు ముందు కండ్లు తెఱచియుంచుము; తరువాత, సగము వానిని మూయుము."

పదిసంవత్సరములకు, స్వగ్రామమునకు బెంజమిను వెళ్లెను. జీవితకాలములో ప్రతి పదిసంవత్సరముల కొకపర్యాయము అతఁడు స్వగ్రామమునకు వెళ్లుచుండెను. తిరుగుదలలో న్యూపోర్టుకు వచ్చి, తన్నయన్న నితఁడు చూచెను. పూర్వపు మన స్పర్థలు మఱచి, కొంతకాల మన్నదమ్ములు కలసి మెలసి యుండిరి. జేమ్సు ఫ్రాంక్లిను జబ్బుగనున్నందున, నతఁడు తన కుమారుని తమ్ముని కప్పగించెను. ఆ ప్రకారమే, వానికి చదువు చెప్పించి, ముద్రకుని వ్యాపారమును బెంజమిను నేర్పెను. ఇంతలో జేమ్సు కాలధర్మము నొందినందున, నతని భార్య

"న్యూపోర్టు'లోనే వ్యాపారముచేయుచుండెను. చదువు ముగిసినపైని, కుమారుడు తల్లియొద్దకు వెళ్లెను.

బెంజమిను ఫిలడల్ఫియాలో స్వంతపనులను జూచుకొనుచు, స్వగ్రామస్థులచే మన్ననలను బొందెను. సం॥ 1736-రములో "సామాన్యప్రజాసభ"కు లేఖకునిగ, బెంజమినును నియోగించిరి. పెన్సిలువానియాలో నితఁడే మతిమంతుఁడు. ఈ యుద్యోగమువలన ధనము దొరకకపోయినను రాష్ట్రము వారి ముద్రకపనులను జూచుటచేత, నితనికి లాభము గలిగెను. ఈ పనిలోఁ బదునాలుగు సంవత్సరము లతఁడుండెను. ఫిలడల్ఫియాలో 'పోస్టుమాస్టరు'గ నియోగింపఁబడినందున, దేశములోని సమాచారములను తెలిసికొనుట కితనికి వీలుపడె, తనవార్తాపత్రికను విశేషముగ విస్తరింపఁజేసెను. నేఁడు మొదలవిచ్ఛిన్నముగ నితఁడు శరీరయాత్రను గడిపెను.

అతఁడంతరంగమున జరిపిన జీవితచరిత్ర మతియాహ్లాదకరముగ నుండును!

పదియవ ప్రకరణము

స్వయంకృషి.

పుస్తక భాండాగారములోని పుస్తకము లన్నియు బెంజమిను చదివెను. ఇతను మొదట దేశచరిత్రలను, మహాపురుషుల జీవన చరిత్రములను, జదివినటులఁ గనబడుచున్నది. "చరిత్రపఠనోద్భాసితాభిప్రాయము" లను నొక వ్యాసము నితఁడు వ్రాసెను. ఏబఁది సంవత్సరము లైరోపాలోని రాజుల దివాణములలో కాలము గడిపి, శాస్త్రోక్తముగ నడచు తంత్రవాది వ్రాసిన విధమున నీ వ్యాసము వ్రాయఁబడినదిగాని, నూతన సీమలలో స్వానుభవము లేని పడుచువాఁడు వ్రాసినట్లు కనఁబడదు. ఈ వ్యాసము చాలకాలము ప్రచురములేక పడియుండెను.

ధర్మాత్ముల నందఱిని సమాహూయముచేసి, యొక సంఘమును స్థాపించవలెనని బెంజమిను యత్నించి, తన స్నేహితులతో నీ సంగతిని ముచ్చటించ, వారందు కంగీకరించిరి. "ముక్తులు - స్వాస్థ్యులు సంఘము" అని దీనికిఁ బేరుపెట్టుట కితను తలఁచెను. ముక్తులన, పాపము, ఋణములనుండి ముక్తిని పొందినవారు. ఈ రెండు బాధలులేనందున, స్వాస్థ్యులు. మున్ముందుగ

ధర్మాచరణలో సతఁడు పూర్ణత్వమును బొందఁగోరెను. ఏకాల మందును తప్పుచేయక యుండవలెను. పొరపాటుచేతఁ జేయు స్నేహితుల ప్రోద్బలముచేతఁ జేయు, తప్పులను ముందుకుఁ జేయ కుండుటకు నేను ప్రయత్నించితిని. 'ఇది తప్పు, అదియొప్పు' అని నాకు తెలియును. అట్టి స్థితిలో, తప్పునుమాని, యొప్పు నెందుకు నేను చేయరాదు? ఇదియే కష్ట మని తోఁచుచున్నది. ఒక తప్పును మానివేయుటకు ప్రయత్నించినందున, నకస్మాత్తుగ మఱియొకటి చేయనగుచున్నది. అజాగ్రత్తగ నుండుట వలన, నే నలవాటుచేత తప్పు మార్గములోనికి వచ్చుచుంటిని. బుద్ధి లేనందున, నామనస్సు విచ్చలవిడిగ వెళ్లుచున్నది." అని బెంజమిను వ్రాసెను.

అతఁ డాచరణలోనికిఁ దెచ్చిన ధర్మము లివి:—యుక్తాహారము, మౌనము, క్రమము, శాంతము, దాంతము, నిర్మలము, శుచిత్వము, పత్నీవ్రతము, అణఁకువ, శ్రద్ధ, భక్తి, న్యాయ్యము, క్లుప్తత ఈ పదమూఁడు ధర్మములను వారమున కొక్కొక్కటి చొప్పున యాచరణఁజేయుచుఁ బ్రతిధర్మమునకు సంవత్సరమునకు నాలు గావృత్తుల నితఁ డిచ్చుచుండెను. ఇది సానుకూలముగ తుదముట్టుట కష్టమని తోఁచెనుగాని, కొన్ని రోజులకు వీనిలాభము స్పష్టముగ నతనికిఁ గనఁబడెను.

అన్ని ధర్మములలోను, రెండుమాత్ర మితఁడు ప్రవృత్తి లోనికిఁ దెచ్చుటకు వీలులేకపోయెను. అవి, "క్రమము, అణఁకువ." పేరుకు మాత్రముగాని, నిజమైనయణఁకువ తనకు లేదని యతఁడు వ్రాసెను. గర్వము సాపిష్టిది. దానికి బదులు, యణఁకువయుండి, మనుజుఁ డందుకు గర్వించిన బాగుగనుండును. క్రమముగఁ బనిచేయుట కొంచె మితనికిఁ దెలియును. అయిన, నేపని నెప్పుడు చేయవలయునో, యేయేవస్తువు నెక్కడ నుంచవలయునో, బెంజమినుకు బాగుగఁ దెలియదు.

అన్నిధర్మములను సానుకూలముగ నాచరణలోనుంచి, మనుజు లెంతో శ్రమపడిన పక్షమున, నొక ధర్మమునందు వారికి స్థిరబుద్ధి కలుగును? ఒక సమయమున మనకొక ధర్మమునందు బుద్ధికలిగినను, మనమాత్మ నిగ్రహము మాత్రముచేయలేము. అభ్యాసమువలన నిది పొందవలసినదియేకాని, మరియొకటి కాదు. బెంజమి నాచరణచేసిన విధ మతని దేశకాలావస్థల కనుగుణ్యముగ నున్నది. అంతకు మించినది మంచిది నీకు తెలిసిన, నీవు దాని ననుష్ఠించుము. "ముందురాఁబోవువారి కీ సంగతిని తెలియఁజేయుట మంచిది. ఈ ప్రకారము నడచుటచేత, దైవానుగ్రహమువలన, నేను వృద్ధాప్యములో సుఖజీవనమును బొందితిని. రాఁబోవు కష్టసుఖములు దైవాధీనములు. ఒకవేళ నవి వచ్చినను, గతములో ననుభవించిన వానిని జ్ఞప్తికిఁ దెచ్చు

కొని విరాగములో వీనిని భరింతును. యుక్తాహారము పుచ్చుకొనుటచేత, నిరోగిగ నుంటిని'' అని, సం॥ 79-రములు వయస్సున బెంజమిను వ్రాసెను.

ధర్మాచరణ కష్టసాధ్యమైన పనియని తెలిసి, "ముక్తులయు స్వాస్థ్యులయు సంఘము''లోఁ బ్రవేశించుటకుముందు, ప్రతివాఁడును, పదమూఁడు వారములలో కనీస మొకవారమైన నాత్మ పరిశోధనజేసినగాని యర్హత కలుగ దని బెంజమిను నిబంధన చేసెను. సంఘము మాత్రము సమకూడలేదు. వ్యవహారము దట్టమయినందున, దీని విషయమై శ్రద్ధవహించుట కతనికి వీలులేకపోయెను.

సం॥ 1733-రములో భాషలను చదువుట కితఁ డారంభించి, కొద్దికాలములో, "ఫ్రెంచి, ఇటాలియా, స్పానిషు'' భాషలను వ్రాయను చదువను నేర్చెను. ఇతనికి చతురంగము నాడుటయం దతిప్రేమ గనుక, కొంతవఱ కితఁడు 'ఇటాలియా' భాషను వేగముగ నేర్చుకొనుటకు వీలుకలిగెను. ఇతనివలె నిటాలియా భాషను నేర్చుకొనుచున్న స్నేహితుఁ డొకఁడు, బెంజమిను చదువును మాని యాటకు వచ్చునటులఁ జేయుచుండెను. ఓడిన వాఁడు మరల యాటకు వచ్చులోపునక్రియాపదములను వర్ణించుటయో లేదా భాషాంతరీకరణము చేయుటయో యీ రెండు

పనులలో నేదియైన చేయవలయు నని నిర్ణయించుకొని, వారు పరిసమముగ నాడుచు వచ్చిరి. ఈ విధమున, నిటాలియా భాషను వీరు సొంతముగ నేర్చిరి. ఈ భాషలను బూర్ణముగఁ జదివి, 'లాటిను' భాషను జదువనేర్చి, దాని నితఁడు తుద ముట్టనభ్యసించెను.

సంగీతమును విలాసార్థముగ నితఁ డారంభించి, యెక్కుడుత్సాహముతో దానిని నేర్చుకొనెను. ఇతఁ డన్ని వాయిద్యములు వాయించుట యెఱిఁగి, స్వరజ్ఞానమును బొందెను. ఇతఁడు ప్రకృతిని కన్నులు విప్పి పరీక్షించుచుండెను; దాని సంపద్వైభవములకు సంతసించుచుండెను. ఇతఁడు ప్రకృతిలో మునిఁగియుండెను.

'స్వీడను' దేశపు సర్కారుచే పంపఁబడిన, వృక్షశాస్త్రజ్ఞుఁడు 'కాము' అను నతఁడు, సం॥ 1748-రములో బెంజమినును జూచెను. వీరిరువురికి స్నేహముకలిగెను. "తమలోఁ దాము మాటలాడుకొను శక్తి చీమలకు కల దనుటకు నిదర్శనముగ, నొక స్వానుభవ విషయమును బెంజమిను నాతోఁ జెప్పెను. పంచదారను చీమచూచి, తనకన్నములోనికి పోవును. కొంతసేపటికి, వందలు వేలు చీమలు వచ్చి, పంచదారను తీసికొనిపోవును. అటులనే, చచ్చిన యీఁగను జూచి,

తానొక్కటి దానిని మోసికొని పోలేక పోయిన పక్షమున, వెంటనే చీమ కన్నములోనికిఁ బోవును. క్రమక్రమముగ, చీమలు ప్రాకుచువచ్చి, దానిని తీసికొనిపోవును. ఒక సమయమున చిన్న కుండలో తేనెవేసి, దానిని పదిలముగ బెంజమిను దాఁచెను. దానిలో మెల్లఁగ ప్రవేశించి, కొంత తేనెను చీమలు తినివేసెను. వానిని జూచి దులిపివేసి, యాకుండ నింటి వెన్నుకు త్రాటితో నతఁడు వ్రేలగట్టెను. పొరబాటున నొక చీమ దానిలోనుండి పోయెను. పైకి ప్రాకిపోవుటకు వీలులేక, నటునిటు తిరిగి, త్రాడుమీఁదుగ వెన్నుకుపోయి, తప్పించుకొని క్రిందికి దిగెను. ఇది దిగిన మరియొక యరగంటకు వంద చీమలు గోడమీఁద ప్రాకుచు వెన్నెక్కి, త్రాడుమీఁదుగ కుండలోనికి దిగిపోయి, తేనెను తిను టకారంభించెను. తుద కా తేనె నంతయు నవి తినివేసెను.'' అని, తనతో బెంజమిను చెప్పినట్టు, స్వీడనుదేశపు పండితుఁడు వ్రాసెను.

బుద్ధిమంతు లేసంగతిని జూచినను లెస్సగ విచారించుదురు. తుపానుల మార్గమును కనిపెట్టి చెప్పుటకు బెంజమిను కనకాశమయ్యెను. ''పూరురిచ్చర్డు'' పత్రికలో, నొక నాఁటి రాత్రి 9-గంటలకు చంద్రగ్రహణము పట్టునని, వ్రాయఁబడియుండెను. దానినిఁ జూచుటకు బెంజమిను సమకట్టెను. గ్రహణము పట్టుటకు పూర్వమొకగంట కీశాన్యమూలనుండి, గాలి

వాన ప్రళయముగలేచి, యా రాత్రియు మరుచటి దినమంతయు-
గొట్టుచుండెను. సముద్రముమీఁద, దేశమందంతట నది వ్యా
పించి, చాలనాశముఁ జేసెను. ఈ సంగతిని నూతన సీమల
లోని వార్తాపత్రికలు ముచ్చటించెను. బోస్టను పట్టణములోని
వార్తాపత్రికలలో తుపాను సంగతియేకాక, గ్రహణము సంగతి
కూడ వ్రాయఁబడియున్నందుకు, బెంజమి నాశ్చర్యపడెను. బోస్ట
నులో నితనియన్నగారికి లేఖనువ్రాయ, గ్రహణము పట్టువది
లిన గంటకు తుపా నారంభమయిన దని వానివలన విని బెంజమి
నాశ్చర్యపడెను. సకృచ్ఛముగ వీని సంగతినిఁ దెలిసికొని,
యీశాన్యమూలనుండి వచ్చి యట్లాంటికు తీరమందు వీచు
తుపానులు వెనుకకు నడచును—అనఁగా, నైఋతిమూల
నుండి ఈ శాన్యములకుఁబోవుచుఁ గ్రమముగ వీనికి బలము
తగ్గును—అను సంగతిని బెంజమినుగనిపెట్టెను. ఈ కాలములో,
నితనిచే "ఫ్రాంక్లినుస్టవు" చేయఁబడెను. రెండుపురుషాంతర
ములవారు దీనిని వాడుకొనిరి. అటుపైని దీనిని పరులు వృద్ధి
చేసిరి. కట్టెలు లేకపోవుటవలన, పొగబాధచేతను, దీని నితఁడు
కనిపెట్టుట కుద్యుక్తుఁ డయ్యెను. దీనివలన నతఁడు లాభము
పొందవలెనని కోరలేదు. లాభమును బొందలేదు. "పెన్సిలు
వానియా గవర్నరు దీనినిజూచి, సంతోషించి, దీనిమాదిరిని
మరికొన్ని తయారుచేయుటకు హక్కు నాకే యుండునటుల-

చేయుదు నని నాతోఁ జెప్పెనుగాని, నేను దానికి సమ్మతించలేదు. ఇతరులు కనిపెట్టిన క్రొత్తసంగతులవలన మనమెటుల లాభమును బొందుచుంటిమో, యటులనే మనము కనిపెట్టిన వానివలన నితరులుకూడ సంతసించవలెను. పరోపకారమునకు కదా, మనము కష్టపడుచుంటిమి'' అని బెంజమినును వ్రాసెను.

సభవారు వాదముచేయుచున్నకాలమున, నితఁడు లేకరి గనుక, వారివాదములయం దిష్టములేనందున, గోళ్లు మీటుచు కాలయాపనముచేయుట కితనికి కష్టముగ నుండెను. అందుచేత నితని స్నేహితుఁడు 'లోగను' అనువాఁడు ఫ్రెంచిభాషలో వ్రాఁయబడిన "చమత్కారచతుష్కోణము'' అను నాటను నేర్పుపుస్తకము నితనిచేతిలోఁ బెట్టెను. ఈ ప్రక్కపుటలో వ్రాసినదే అట్టి "చమత్కార చతుష్కోణము''.

ఈ చౌకములో నిలువుగనున్న యంకెలను కలిపిన, 260 మొత్తము వచ్చును. సగము వరుసకలిపిన, దానిలో సగము మొత్తము వచ్చును. ఆరోహణ, అవరోహణగ, ఐమూలలంకెలను కలిపిన, 260 మొత్తము వచ్చును. అతఁ డీ చౌకమును చతురముతో గలుపుచు కాలము పుచ్చుచుండెను.

52	61	4	13	20	29	36	45
14	3	62	51	46	35	30	19
53	60	5	12	21	28	37	44
11	6	59	54	43	38	27	22
55	58	7	10	23	26	39	42
9	8	57	56	41	40	25	24
50	63	2	15	18	31	34	47
16	1	64	49	48	33	32	17

చమత్కార చతుష్కోణము.

పదునొకండవ ప్రకరణము

దేశోపకారి

సుశీలుని వ్యాపారము సాగిన, నతని సుశీలము। వన్నె కెక్కును. అట్లు సాగుటవలన నతనిమనస్సు కరఁగును; నమ్రత వహించు. సంతోషముగనుండును. కర్తృత్వమువలన వచ్చిన సామ్ము కర్తకు మేలుచేయుననుట సందేహము. అసాధారణమైన ధర్మబుద్ధి, వివేకము కలిగియుండినగాని, కర్తశ్రేయస్సును పొందుట కష్టము. మానవశరీరము కనుక ధనము దీనికి మాంద్యము కలిగించును. అందుచేత ప్రజలకు వీఁ డుపకారియగుటకు వీలులేదు. ముందు వెనుక లాలోచించి, క్రమముగ వ్యాపారము సాగుటవలన లాభమును బొందువాఁడు, చాలకాల మనుభవించి, తుదకు స్వార్జితమును సద్వినియోగముచేయును.

బెంజమిను దినదిన ప్రవర్ధమానముగ వృద్ధిపొందుచు వచ్చెను. పరగణాలో నితని 'గెజెటు' వార్తాపత్రిక పేరు కెక్కి, ముఖ్య పత్రిక యయ్యెను. 'పూరురిచ్చర్డు' పత్రిక ప్రచురింపఁబడి, జనులకు సంతోషము కలుగజేయుచుండెను. వీనివలన బెంజమినుకు లాభము వచ్చుచుండెను.

వ్యాపారము సాగినకొలఁది స్వగ్రామస్థులమన్ననల నతఁడు బొందుచు వచ్చెను. పురాతనపద్ధతి నవలంబించి పట్టణమును రాత్రి వేళల కాపాడువారి సంఘమును సంస్కరించుట కితఁడు మొదట నమకట్టెను. "ఏపేట తలారు లాపేటను రాత్రి వేళ గాపాడుచుండిరి. రాత్రిసంచారములోఁ దనకుఁ దోడుగ నుండుట కింటి యజమానుల కొందఱిని తలారి పిలుచుచుండెను. అటుల తోడుగఁ బోవుట కిష్టములేనివారు, తలారికి సంవత్సరమునకు సుమా రయిదు రూప్యము లిచ్చుచుండిరి. ఈ ధనమును వేతనముగ నిచ్చి, వీఁడితరులను దనకు సహాయముగ రాత్రి వేళల దీసికొని బోవుటమాని, యాధనమును తానే వాడుకొనుచుండెను. ఇందుచేత వానిపని బాగుగనుండెను. ఒకదరాము సారాయిని తలారివలనఁ బుచ్చుకొని, యతని వెంట ననేకదుండగీండ్రు పోవుచున్నందున, వారితోఁ గలిసి తలారితోఁ బోవుటకుఁ గొందఱు గృహస్థు లిష్టపడలేదు. వీరు గస్తీతిరుగుట మానివేసిరి. చాల రాత్రులు వీరు త్రాగి మైమఱచియుండుట కల"దని బెంజమిను వ్రాసెను.

'అగ్ని నివారణసైన్యము' నొక టితఁడుస్థాపించెను. ఈ దండులోఁ జేరిన ప్రతివాఁడు తోలుసంచులు, బుట్టలు మొదలగువానిని సిద్ధముగ నుంచుకొనవలెను. ఎక్కడనైన, నిప్పు తగులుకొనిన, నా స్థలమునకు వీరందఱు తమవస్తువులతోఁ

బోయి, నిప్పునార్పుచుండిరి. నెలకొకపర్యాయము వీరు కలిసి కొనుట కలదు. అప్పుడు, కాలానుగుణముగ, దండు యొక్క పద్ధతులను మార్చుటయో, లేక నూతనపద్ధతులను జేయుటయో జరుగుచుండెను.

సం॥ 1743-రము మేయినెలలో, "అమెరికా శాస్త్రపరిశోధన సంఘము"ను స్థాపించుట కితఁడు ప్రయత్నముచేసెను. ఈ సంఘముయొక్క ముఖ్యోద్దేశములను వ్రాసి, యతఁడు స్నేహితులకుఁ బంపెను. మొక్కలు, దుంపలు, వేళ్లు, వీని గుణములు, నుపయోగములు, వీనిని నలుగురికి తెలియజేయు విధము; ఖనులు, లోహములు ; వర్తకవిశేషములు; నదులు, వీనియుపనదుల సంగమము, సరస్సులు, పర్వతములు; ఉపయోగమైన జంతువులను వృద్ధిజేయుట; తనదేశములో లేని జంతువులను బరదేశములనుండి తెప్పించి, వానిని బెంచువిధము; మొక్కలు నాటుట; తోఁటలు వేయువిధము ; ఈ మొదలగు విశేషాంశములను జర్చించుటకు నీ సంఘమును సమకూర్పవలెనని బెంజమిను కోరెను. "తనకంటె గొప్పవాఁడు సమకూడువఱకు, యోచనాంశములనువ్రాసి పంపినటువంటి బెంజమిను, సంఘమునకు కార్యదర్శిగ నుండుటకు సమ్మతించెను" అని బెంజమిను వ్రాసెను. సంఘము రూపముబొంది కొన్నిసంవత్సరములవఱకు వర్ధిల్లెను. అయినను, దీనివలనఁ గలిగినమేలు

శాశ్వతమైనదిగాని, యెన్నిక పొందినదిగాని కాలేదు. ఎందు చేతనన, దీనినివృద్ధిచేయుటకుఁ దగినపండితు లాకాలమున విశేషముగ లేరు.

సం॥ 1740-రము మొదలు సం॥ 1748-రము వఱకు, 'ఐరోపా' ఖండము సమరకల్లోలావృతమై యుండెను. 'న్యూ ఇంగ్లాండు' సంస్థానములలోని ప్రజలు తమ తీరములకు సమర భయము కలుగునని యెంచి, రక్షణ దుర్గములుగట్టి, సైన్యము జతపఱచి, యుద్ధనావలను సన్నద్ధముచేసి, సంరక్షణకు యుక్త మైన నితరసన్నాహమునుజేసిరి. సం॥ 1744-రము వఱకు, వీరు భయపడుటకు గారణము కనపడలేదు. కాని, నాఁటిమొదలు సం॥ 1748-రములో జరిగిన "ఐక్సులాచపల్" సంధివఱకు నూతన సీమలవారు సమరభయ కంపితగాత్రులైనను, "ఆత్మసంయమ శత్రుచ్ఛేదము"లకు తగిన సన్నాహమును వీరు చేయలేదు. బెంజమినుయొక్క ప్రేరణచే, గ్రామస్థులు స్వగ్రామమును రక్షిం చుటకుఁ బూనుకొనిరి.

సమరాద్యంత సంప్రాప్తదుఃఖములను బెంజమిను వివరణతో వ్రాసెను. "రణభేరీనాదము వినినతోడనే, నందఱు భీతమానసు లగుదురు. ఒకని కొకఁడు సహాయముచేయు నను నమ్మకము లేదు గాన, ప్రతిమనుజుఁడు పరారియగును. తమయొద్దనున్న దానికంటె హెచ్చుధనము నిమ్మని శత్రువులు పీడించుదు రను

భయముచేత, భాగ్యవంతులు ముందుగ పరారు లగుదురు. పెండ్లాము, బిడ్డలు కలవాఁడు, వారిరోదనముఁజూచి వారిని దోడ్కొనిపోవును. ఎక్కడఁజూచినను రోదనమే......కొందఱు వెచ్చగనూర్చుచు, మరికొందఱు ముఖమున దప్పిదేర, పరుగిడుచుందురు. భయావహమాహవము!" అని బెంజమిను వ్రాసెను. "ఐక్సలాచపల్" సంధివలన వీరు నిర్భయు లయిరి.

బెంజమిను తలిదండ్రులు నేఁటివఱకు సజీవులయి యుండిరి. వయోవృద్ధులు గనుక, వృద్ధాప్యముచేత వారు బాధపడుచుండిరి. వారు శ్రమపడుటకు విచారించి, బెంజమిను వారికి నుత్తరములను వ్రాయుచుండెను. సం॥ 8[illegible]-రములు జీవించి, సం॥ 1744-రమున నితనితండ్రి, జోషయా ఫ్రాంక్లినుఁ స్వర్గస్థు డయ్యెను.

అనేక సంవత్సరములు విద్యుచ్ఛక్తి విషయమై బెంజమిను పాటుపడెను. పదార్థ విజ్ఞానశాస్త్రజ్ఞుఁడని పేరొందెను. విద్యుత్సంబంధప్రయోగముల నితఁడు జేయుచుండెను. ఇటులాఱుసంవత్సరములు గడిచినవి. పిడుగులోని శక్తి విద్యుచ్ఛక్తియని కనిపెట్టిన మహనీయుఁ డితఁడే.

పం[డ్రెండవ ప్రకరణము

మహోపకారములు - ఇతరవ్యాపారములు.

జ్ఞానాభివృద్ధికిఁ బాటుపడిన విధమున, తత్ప్రచారము నకుఁ దగిన సదుపాయములను బెంజమిను చేసెను. న్యూయార్కు పట్టణములోగాని పెన్సిలువానియాపరగణాలోగాని, యీడువచ్చిన బాలురు చదువుకొనుటకుఁ దగిన పాఠశాలలేక పోవుటవలన, పదమూఁడుసంవత్సరములు ప్రాయముగల తన కుమారుని విద్యాభ్యాసము నిలిచిపోయెను. పాఠశాల లేమిని బోఁగొట్టుటకై, జంటోసమాజము వారితోఁగూడి, బెంజమిను శ్రమపడి, 5000, కాసులు చందాను ప్రోగుచేసెను. వెంటనే, పాఠశాలస్థాపింపఁబడెను. గుంపులు గుంపులుగ, బాలురు పాఠశాలకుఁ బోవుచుండిరి. ఇదియే, సం॥ 1779-రమున, "పెన్సిలువానియా సర్వకళాశాల" యయ్యెను. నేటివఱకీకళాశాల వృద్ధిలోనున్నది.

"డాక్టరు థామసుబాండు" అను వాఁడూహించ, బెంజమిను సహాయముచేత నొకవైద్యశాల పెట్టఁబడెను. "నీ సహాయములేనిది, యేపని జరుగదు. వైద్యశాలను స్థాపించుటకు

స్వామ్ము నిమ్మని నే నెవరినడిగిన, వారు నీ సలహా నడిగితివో లేదోయని నన్నడుగుచుందురు. నేను నీ సలహా నడుగలేదని చెప్పిన, వారువెనుకనుండి చందా నిచ్చెద మని చెప్పి వెళ్లుదురు" అని డాక్టరు బాంఢు బెంజమినుకు వ్రాసెను. క్రైస్తవదేశము లలో బాగుగ జరపఁబడుచుండిన వైద్యశాలలలో నిది యొకటియై యున్నది.

బెంజమిను స్వదేశమునందలి ప్రజలకు విరోధియై, పరదే శమువారిచే మెప్పుఁబడసిన మనుజుఁడని జెప్పరాదు. అతనినిఁ దెలిసినవా రతనిని లెస్సగఁ బ్రేమించుచుండిరి. ప్రతికూల ప్రవర్తన కాగ్రహపడనివారిని మర్యాదచేసి, వారితో నితఁడు మర్యా దగ మాటలాడుచుండెను. తల్లి, సోదరులు, మిత్రులు, చె ల్లెండ్రు—వీరి కితనువ్రాసిన యుత్తరములు చదువుట కింపుగ నుండును. అతని యుచ్చదశలో, నతని తల్లి, వృద్ధాప్యముచేత నస్త్రశస్త్రములణఁగి, క్రమముగ జీర్ణించుచుండెను. సం॥ 84-ర ములు వయస్సు కలదైనను, తల్లికుమారునికిఁ బ్రత్యుత్తర మిచ్చు చుండెను. సం॥ 1752-రము మెయినెలలోనామె స్వప్నములేని నిదురఁజెందెను.

తల్లి మరణానంతరమున, నితఁడు తనచెల్లెలు జేనుకు వ్రాసిన యుత్తరములు దయారసపూర్ణములయి యున్నవి. తనచెల్లెలికి గూఁతురు పుట్టినదని విని, "నా మేనకోడలిని ముద్దిడినాను. అది

నోటిలోఁబెట్టుకొని కొఱకుట కొఱక కాసుపంపితిని. దానిని పుచ్చుకొనుము. ముందుకు నీ కూఁతురికి కాసుతో బిక్కలను కొని కొఱకుటకు వీలగు"నని చెల్లెలికి బెంజమిను వ్రాసెను. ఆమె పిల్ల చనిపోయినపుడు, "మనము బ్రతికిన కొలఁది, మనకిట్టి విపత్తులు సంప్రాప్తమగును. దైవానుగ్రహమువలన నిట్టివి సంప్రాప్త మగునని, దైవవిధికి మనము బద్ధులమని తెలిసినను, మనవలె నిదివఱ కెందఱిట్టి కష్టము ననుభవించిరో, ముందు నెందఱనుభవించెదరో అను జ్ఞానములేక, మనకష్టము భరించుటకు శక్యముకానిదని తలంచెదము. ఉపశమనపుమాటలెన్ని చెప్పినను కార్యములేదు. రక్తస్పర్శగనుక, దుఃఖము కొంతకాలమువఱకు వ్యాపించి క్రమముగ జల్లారును. ఇది నా స్వానుభవమువలన జెప్పినమాట. కష్టములో నీవు దైవకటాక్షములను మఱచిపో నందుకు నే నెంతయు సంతసించుచున్నాను. దైవకృపచేత, నీకు మిగిలిన పిల్లలు సజీవులుగనుందురుగాక" అని బెంజమిను వ్రాసెను.

ఎన్నిపనులున్న నతఁడు శాస్త్రాభిలాషను బోఁగొట్టుకొన లేదు. ఏకముగ విద్యుచ్ఛక్తి విషయములోనే నీతఁడు పాటుపడుచుండలేదు. ఇతని ప్రోత్సాహమున, వాయవ్యమూలగ నాశియాఖండమునకుఁబోవు మార్గమును గనిపెట్టుటకు, ఫిలడల్ఫియాలో వర్తకులందఱు సమావేశమై, యుత్తరధ్రువమున

కొక రోడను బంపుటకు సన్నాహముఁజేసిరి. ఇతఁ డావహా యము చేసినందున, స్వీడను దేశపు వృక్షశాస్త్రజ్ఞుఁడు 'కామ్' అనువాఁ డమెరికాకు వచ్చెను. బెంజమిను ఆలోచనలను మన్నించువారి నందఱిని, పండితుని దర్శనమున కతఁడు తీసికొని వెళ్లెను. ఊపిరితిత్తులనుండి వెలువడు వాయు వపరిశుద్ధమైన దని కనిపెట్టినవాఁడు బెంజమిను; గృహములలో గాలి వ్యాపకము బాగుగ నుండవలయు నని దృఢముగ సిద్ధాంతముఁజేసినవాఁ డితఁడే.

ఇతని మతవిషయాభిప్రాయములు మారలేదు. మను జులకు మతము ముఖ్యమైన దను దృఢనమ్మక మితనికిఁగలదు. పిచ్చిభ్రమలను ఖండించుటకు బదులు, సత్యమును బ్రకటనముఁ జేసి, వాని నంతరింపఁజేసిన, మతము పరిశుభ్రముగ నుండునని, ఇతని యభిప్రాయము. క్రీస్తుమతముయొక్క సత్యాధిక్యమును విశేషముగ గుర్తెఱిగినవా రితనికంటె మరియెవరును లేరు. గృహములు, వృక్షములు, ప్రదేశములు మొదలయిన యచేతన ములు పవిత్రము లయినవి యని, యేభయముకలదో, యది మాత్ర మితనికిలేదు. "ఇతరుల నిమిత్తము నేను పాటుపడినపుడు, వారిని నే ననుగ్రహించితి నని తలంచక, విధాయకమైనపనిని జేసితి నని తలంచెదను. నాయాత్రలలోనేమి, నేను స్థిరముగ నుండినపుడేమి, జనులు నన్ను దయతో జూచుచుండిరి. తగిన

ప్రత్యుపకారము వారికి నేనెన్నటికిని జేయలేను. స్వల్పకార్యములవలన దైవము సంతసించి, నా కనంతముగ కటాక్షములను జూపెను. పరమేశ్వరుని కటాక్షములను బొందినందుకు, నా కృతజ్ఞతను జూపుటకు, ఆయనకు పిల్లలు, నాకు సోదరు లగు వారి నిమిత్తము నేను పాటుపడుదును. వందనములును, మన్ననలును చేయుటచేత, మన కొండొరులకుగల బాధ్యతలు తగ్గవు; మనకు దైవమునకుఁ గలబాధ్యత లంతకన్న తగ్గవు. నేనూహించిన సత్కార్యములవలన, నాకును స్వర్గమునకు నెంతదూరమో మీరు చూడుఁడు! శాశ్వతమై, యనంతమైన సుస్థితియె స్వర్గము. అట్టిపదవిని బొందుటకు నే ననర్హుఁడను. ప్రపంచములో నామకార్థ మొకసత్కార్యమును జేసి, స్వర్గమును బొందవలయు నని కోరిన వానికన్న, దాహశాంతి కొకనికి నీరునిచ్చి, తోఁటల నియ్యు మని దైవమును గోరినవాఁడు నయమని తోఁచును. పరమేశ్వరుని కృపచేత, మన మసంపూర్ణ మైన మిశ్రమసుఖముల నీ ప్రపంచములో ననుభవించుదుముగాని, మన కర్హతకలిగి కాదు; దైవకృపవలన కలిగిన స్వర్గ సుఖమెట్టిదిగ నుండును! దానిని పొందుట కర్హుఁడనని గర్వము, నిరీక్షించుటకు బుద్ధిహీనత, కోరుటకు కోరికయు నాకు లేదు. నన్ను పుట్టించి పరిపాలించు ప్రభువును నేను శరణుఁ జొచ్చెదను. పుత్రవాత్సల్యముతోఁ గాపాడు ప్రభువు నన్ను దుఃఖసముద్రములో

ముంచెడు. నేనొక్కొక్కప్పుడు పొంధుకష్టములు నామీలున కతఁడు పంపును" అని మతమునుగుఱించి తన యభిప్రాయమును దెలిపియున్నాఁడు.

పుస్తకములను చదువుటకును, మననముచేయుటకును, స్నేహితులతో సంభాషించుటకును బెంజమినుకు కాలము దొరకలేదు. ఇతఁడు సర్కారుపనిలో ప్రవేశించినఁ జూడవలయు నని కోరినవారికోరిక నీడేర్చుటకుఁ దగిన కాలము సమకూరెను. పెన్సిలువానియా పరగణాను రక్షించుటకుచేసిన సన్నాహము వలన, ప్రజలు, స్వగ్రామస్థులు సంతోషించుటయేకాక, రాజ్యాంగముల వారు కూడ సంతసించిరి. "నేను రిక్తగనుంటి నని యెంచి, ప్రజలు తమపనులను నెరవేర్చుకొనుటకు నన్ను పట్టిరి; పట్టణపుపెద్దలు కూడ నన్ను బనిలోనికిలాగిరి" అని యితఁడు వ్రాసెను.

సం॥ 1753-రమున, "అమెరికా పోస్టుమేస్టరు జనరలు" మృతినొందినందున, బెంజమిను, విల్లియంహాంటరు, వీరిరువురి నాపనిలో సర్కారువారు నియోగించిరి. ఎన్నఁడు నమెరికాలోని తపాలాఫీసులవలన డబ్బువచ్చుటలేదు. వీరు వానిని సంస్కరించి, లాభమువచ్చునటులఁ జేసిన, వీరికి మూఁడువందల కాసులు చొప్పున వేతన మిచ్చుటకు వారునిర్ణయించిరి. అందఱి కంటె, దేశ సమాచారములు తనకు బాగుగ దెలిసినందున

వానిని సంస్కరించుటకు బెంజమిను సమకట్టెను. సం॥ 1753-రము గ్రీష్మఋతువులో, దేశములోని తపాలాఫీసులను బరీక్షించుటకు బయలుదేరెను; నాలుగు సంవత్సరముల వఱకితఁడు కష్టపడెను. జనుల కుపయుక్తమగు గొన్ని సంస్కారములను బెంజమిను చేసెను. సం॥ 1753-ర మంత మగునప్పటికి, రాజు, గవర్నరు, పట్టణపుపెద్దలు, వీరిచేఁ బనులలో బెంజమిను నియోగింపఁ బడెను. విద్యుచ్ఛక్తి పరిశోధకుఁ డని పేరు వచ్చెను. అమెరికాలో నితని పేరు తెలియని వారులేరు.

నిరాటంకముగ నెనుబదిసంవత్సరము లభివృద్ధినిఁ బొందిన పెన్సిలువానియాపరగణాకు దుర్దినములు సంఘటిల్లెను. ఈ దినములలో నితసిని సేనా నాయకునిగ నియోగించిరి. ఇతని సేనాధిపత్యములో సైన్యములు బాగుగ నడుపింపఁబడెను. ఈ యాధిపత్యము ననుసరించి, సంధిచేయుట కితఁ డింగ్లాండు దేశము వెళ్లెను. అక్కడ మూఁడు సంవత్సరము లుండి, తన సందేశము నతఁడు నిర్వర్తించుకొనెను. కార్యనిర్వాహము కేవల మితఁడు గోరిన ప్రకారము జరుగకపోయినను, నష్టము మాత్ర మితనికి కలుగలేదు.

ఇంగ్లాండులోనున్న సమయమున బెంజమి నక్కడి పండితుల సహవాసము చేసెను. 'ఆక్సుఫర్డు' సకల కళాశాలాధ్యక్షులు బిరుదులు కొన్నితని కిచ్చిరి. ఇతఁడు 'డాక్టరు' అను బిరు

దును గూడపొందెను. ఈ గౌరవములను బొందిన తరువాత, నమెరికాదేశమునకు వచ్చెను.

సం॥ 15-రముల వఱకు కష్టపడి, సం॥ 57-రములు వయస్సున శేషించిన జీవితకాలమును సుఖముగ గడుపుటకు డాక్టరు బెంజమిను తలంచెను. సం॥ 1748-రములో, పనులను మాని శాస్త్రపరిశోధనఁ జేయవలె నని యితఁడు కోరెను. గృహ మిరుకటముగను, విరివిగను కట్టి, స్నేహితులతో ముచ్చటించుచు, తన పశ్చిమవయస్సు నంతము జేయుట కితఁ డుద్దేశించెను. ఈ కోరిక స్వప్నావస్థయయ్యెను. సంఘటిల్లిన వ్యవహారములలోఁ బట్టుపడి, వాని ప్రవాహములోఁ గొట్టుకొని పోయినందున, కోరిన కోరికను పొందుట కితని కవకాశము లేకపోయెను. యుద్ధము సన్నద్ధ మైనందున, నితఁడు గ్రంథపఠనము మానివేసెను. సం॥ 1763-రము మొదలు సం॥ 1770-రము వఱకు ఆంగ్లేయులకును ఫ్రెంచి వారికిని యుద్ధము జరుగుచుండెను. సం॥ 1764-రములో వ్యవహార రీతినిపట్టి, బెంజమి నింగ్లాండు వెళ్లెను. అక్కడ లండను పట్టణములో నతఁడు కాపుర ముండెను. కొంతకాలము రాజకీయవ్యవహారములను జూచి, తదనంతరము వానిని వదిలి, రిత్తగ నతఁడు కాలయాపనముఁ జేసెను. సం॥ 1770-రమున నితఁడు లండనులో నుండెను. ఇతని మనుమఁడు "విల్లియం టెంపిలు ఫ్రాంక్లిను" అను వాఁ డితని యొద్దనుండి, కోరిన

సహాయమును సాంత్వనమును తాతగారి కిచ్చుచుండెను. ఇతనిభార్య ఫిలడల్ఫియాలోనుండి పోయెను. ఆమె భర్త రాక మనమున నిరీక్షించుచు, స్వగృహమున జరిగిన వృత్తాంతముల నతనికిఁ దెలియఁజేయుచుండెను. ఇంతకాలమువ కితని కూఁతురును వివాహమాడుటకు, ఫిలడల్ఫియాలోని వర్తకుఁడు, 'రిచ్చర్డుబేచి' అనువాఁడు నిశ్చయించి, గృహిణి బెంజమినుతో నీ సంగతిని జెప్పెను. భర్తకీ సంగతి నామె తెలియఁజేసెను. కొంతకాలమునకు వారిరువురు వివాహమాడిరి.

బెంజమిను పదిసంవత్సరము లింగ్లాండులో నుండెను. తన స్వదేశాభిమానము, లోకోపకార బుద్ధిని పనులలోఁ జూపించుట కితఁడు కష్టపడుచుండెను. ఒక సమయమున వైద్యశాలను జూచిన, ఫిలడల్ఫియాలోని వైద్యశాల యితనికి జ్ఞప్తికి వచ్చుచుండెను. పట్టుపురుగులను బెంచువిధము, వానినుంచి పట్టును తీయువిధమును గుఱించి తగిన సమాచారమును సంగ్రహించి, పెన్సిలువానియాలోని తన స్నేహితుల కితఁడు పంపుచుండెను. పట్టుపురుగులను బెంచుటకు పెన్సిలువానియాలోఁ గొందఱు బయలుదేరిరి. ఇంగ్లాండు రాణీగారికి స్వదేశము నుండివచ్చిన పట్టును బహుమానముగ నితఁడిచ్చెను.

సం॥ 1771-రములో కప్తాను 'కుక్కు' భూగోళ యాత్రను సముద్రముమీఁద చేసి, తిరిగి వచ్చెను. ఇతఁడు, 'యార్కుషి

యరు'లో నొక సేద్యకాని కుమారుఁడు. 'పసిఫిక్కు' మహా
సముద్రముమీఁద యాత్రచేసి, దానిలోని వింతల నితఁడు
చెప్పెను. 'న్యూజీలాండు' దీవిని మొదట నితఁడు జూచెను.
ఈ కాలములో నితని సంగతుల నందఱు ముచ్చటించుచుండిరి.
పసిఫిక్కు దీవులలోనున్నవారు ధైర్యశాలు లని, ధాన్యము,
పశువులు, కోళ్లు లేనివా రని యైరోపావాసులకుఁ దెలిసెను. ఈ
వస్తువులను వారికి పంపుటకుఁ బ్రయత్నముచేసి, చందాలు
వసూలుచేసిరి. బెంజమిను తనకు తోఁచిన చందా నిచ్చెను.
కొన్ని కారణములచేత నీపని సాగలేదు.

ఇతఁడు ప్రయోగము లోనికి దీసికొని రాని స్వల్పవిషయ
మేదియులేదు. ఒకనాఁ డితని భోజనకాలమున, 'వర్జీనియా'
దేశమునుండి తేఁబడిన 'మదీరా' మద్యమును సీసాలోనుండి
పాత్రలోనికిఁ బోయునపుడు, చచ్చిన మూఁడీఁగలు పడినవి.
"చచ్చిన యీఁగలమీఁద సూర్యకిరణములు ప్రసరింపఁజేసినం
దున, నవి పునర్జీవమును బొందు నని విని, నేను వీనిని యెండలోఁ
బెట్టితిని. మూఁడు గంటలలోపున, వీనిలో రెండు చైతన్యమును
బొంది, కాళ్లు కదల్చి, కండ్లనులుపుకొని, రెక్కలను విదలించి,
తామింగ్లాండు దేశమునకు వచ్చిన సంగతిని తెలియక, యెగిరి
పోయెను. మిగిలినదానిని, సాయంకాలము వఱకెండలో నుంచి
తినిగాని దానికి జీవమురాలే"దని బెంజమిను వ్రాయుచు,

"నీటిలో మునిఁగి, చచ్చిన వారిని బ్రతికించుటకు వారి కళేబర ములను తైలద్రోణిలో నుంచు విధమును గనిపెట్టిన బాగుగ నుండుననని నేను తలంచెద"నని ముగించెను. ఇతఁ డీకాలములోనే "స్కాట్లండు, ఐర్లండు, ఫ్రాన్సు" దేశములను జూచుటకు వెళ్లెను.

ఇంతకాలమునకు స్వదేశమునకుఁ బోవలెనని బెంజమిను సమకట్టెను. పదిసంవత్సరము లయి, దారాపుత్రాదుల విడనాడి పరదేశమం దితఁ డుండెను. ఇతఁడు ప్రయాణసన్నాహముఁ జేయు చుండెను. కొంతకాలము గృహిణి బెంజమిను స్వస్థత లేక బాధ పడుచుండెను. కాని, యామె కపాయము గలుగునని స్నేహితు లెవ రనుకొనలేదు. ఇంతలో నామెకు పక్షవాతమువచ్చి, నాలు గయిదు రోజులు శ్రమపడి, యామె పంచత్వమును బొందెను. ఈ సమాచారము బెంజమినుకు దెలిసెను. నలుబదినాలుగు సంవత్సరములు వీరు గృహస్థాశ్రమములోనుండి, నిష్కళంక ముగ దాంపత్యసుఖము ననుభవించిరి. ఇతఁడు గృహమును విడిచి, పరదేశములోనుండిన కాలమున, భార్యాభర్త లన్యోన్య ముగ వ్రాసికొనిన యుత్తర ప్రత్యుత్తరములు చదివిన, వారి యనురాగము వెల్లడి యగును. సమయము వచ్చినప్పు డెల్ల, నామె సుఖజీవనముకు తగినవస్తువుల నితఁడు పంపుచుండెను.

ఆమె యుక్తాయుక్త విచక్షణ గలదని తెలిసి, గృహకృత్యము లామె చేతిమీఁద జరుగుట కతఁ డొప్పుకొనెను.

సం॥ 1775-రము మార్చి తే 21 దిని బెంజమి నింగ్లాండు నుండి బయలుదేరి, మేయినెల తే 5 దిని ఫిలడల్ఫియాలో వచ్చి చేరెను.

స్వస్తి.

కొంతకాలము వఱ కితఁడు రాజకీయ వ్యవహారములలో మెలఁగుచుండెను. గృహకృత్యములలో దైన్యములేక జీవించు చుండెను; సంబంధబాంధవ్యములలో నెట్టి కలతలులేక యుం డెను. కొన్నిసంవత్సరములకుముందు కట్టుట కారంభముచేసిన గృహనిర్మాణము ముగిసినందున, దానిలో నితఁడు ప్రవేశించెను. దానిలో నొకగదిలో పుస్తకభాండాగార ముంచఁబడెను. "నా పిల్లలు, కూఁతురు, మనుమలాఱుగురు వీరితో కలిసి కాలమును నేను గడుపుచున్నాను. నా పెద్దమనుమఁడు కళాశాలలోఁ జదువు కొనుచున్నాఁడు. కడమవారు మంచిస్వభావముకలవారు. వీరు పెద్దవారై, ప్రపంచములోఁదిగిన తరువాత, నే నడవడికలవారగు దురో, నేను వానిని జూచుటకు జీవించను; వానిని ముందుకు జూచి చెప్పలేను. కనుక, నీకాలమును వారితో నెమ్మదిగ, నడు

లిమును. ముందుసంగతి దైవమెఱుఁగు"నని బెంజమిను వ్రాసెను. తనను జూచుటకువచ్చిన వారి కతఁడు దర్శనమిచ్చుచుండెను. ప్రియస్నేహితుల కుత్తరములు వ్రాయుటకలదు. సం॥ 1788-రము అక్టోబరునెలలో నితఁడు పనులన్నియు మానివేసెను.

వృద్ధాప్యముచేత నితనిశరీరమునకుఁ దఱచుగ బాధ కలుగుచుండెను. బాధలేనిసమయమున, నతఁ డుత్తరములు వ్రాయుటయో, లేక స్నేహితులతో ముచ్చటించుటయో, లేక మనుమలతో నాడుటయో, జరపుచుండెను. ఎన్నఁడును వ్యర్థముగ నితఁడు కాలయాపన చేయలేదు.

సం॥ 1790-రము ఏప్రిలు నెల వఱకితఁ డేవ్యాధియు లేకయుండెను. అప్పుడు గుండెలలో నొప్పి, యుష్ణము బెంజమినుకు వచ్చెను. డాక్టరు 'జానుజోన్సు,' అను వైద్యుఁ డితనికి మందు నిచ్చుచుండెను.

"మరణమునకు పదియారు రోజులు ముందుగ బెంజమినుకుష్ణమువచ్చెను. తరువాత మూఁడునాలుగు రోజులకు, గుండెల కెడమప్రక్కను నొప్పిగనున్న దని అతఁడు చెప్పెను. ఆనొప్పి యధికమై, దగ్గుపుట్టి, యతనికి శ్వాసారంభమయ్యెను. అతఁడు బాధచేత మూలుగుచు, విశేషము బాధ తనకులేదని చెప్పి

చుండెను. మొదట ననామధేయుఁడుగనుండి, తుదకు పేరు ప్రతిష్ఠ లను బొందినందు కతఁడు పరమేశ్వరుని కొనియాడి, ప్రపంచము నందు విరక్తిని బొందించుటకై తనకు బాధలుగలిగెనని చెప్పెను. మరి యయిదు రోజులకు మృతినొందు నను సమయమున, శ్వాసతగ్గెను. ఉష్ణముజారెను. అందుచేత నందఱితఁడు జీవించు నని తలంచిరి. ఈలోపున నూపిరి తిత్తులలో కురుపు పుట్టి, బ్రద్ద లయి నందున, నుచ్ఛ్వాసనిశ్వాసములణఁగి, మాంద్యము ప్రవేశించి, క్రమముగ సం॥ 1790-రము ఏప్రిల్ తే 17 ది రాత్రి, పదునొకండు గంటలకు, డాక్టరు బెంజమిను ఫ్రాంక్లిను పరమ పదమును బొందె"నని డాక్టరు జోన్సువ్రాసెను.

ఏప్రిల్ తే 21 దిని, మృతకళేబరమును సమాధి స్థల మునకు దీసికొనివెళ్లినపుడు, 20,000 వేల ప్రజవెనుక నడిచిరి. క్రైస్త్వాలయములలోని గంటలను మెల్లఁగ వాయించిరి. ఓడల మీఁది జండాలు సగము దించివేయఁబడెను. అతని శరీరమును భూస్థాపనచేయు కాలమున, శతఘ్నులు ఘోషించెను. భార్యా భర్తల శరీరము లొకదాని ప్రక్కనొకటి సమాధిచేయఁబడెను. వీరి గోరీల మీఁదనున్న రాతిపలకలమీఁద, వీరి జననమరణ ముల సంవత్సరములు తప్ప మరియేమియు వ్రాయఁబడియుండ లేదు.

బెంజమిను శరీర దార్ఢ్యముకలవాఁడు. ఇతఁడు పెద్దకాలమునకు స్థూలదేహియయ్యెను. అయిదడుగుల తొమ్మిదంగుళము లున్నతముకలవాఁడు. పిల్లికండ్లు, తెల్లని శరీరము కలవాఁడు. నెమ్మదిగ మాటలాడువాఁడు. అతని కనవసర మగు పనులలోనతఁడు జోక్యము కలుగఁజేసికొనలేదు. అందఱితోను గలిసిమెలిసి తిరుగుచు, కలుపుగోలుతనముగ నుండెను. తన ప్రియస్నేహితులతో మనస్సు నిచ్చి మాటలాడుచుండును. పరులతో నంతగ మాటలాడువాఁడు కాడు. జ్ఞానము, లోకజ్ఞానము కలవాఁడు.

యద్యద్విభూతిమత్సత్వం శ్రీమదూర్జితమేవవా।
తత్తదేవావగచ్ఛత్వం మమ తేజోంశసంభవమ్॥

